

Periodice

ANUL XVIII—Nr. 1—2

Târgoviște, Ian.—Febr. 1941

II
7406
I. III

GRAIUL

DÂMBOVITEI

REVISTA ÎNVAȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL DAMBOVIȚA APARE LUNAR

Director: IOAN BUTĂROIU
Președintele Asociației

Redactor: LAZĂR ȘTEFĂNESCU
S. Inspector Școlar

Inscris în Registrul de publicațiuni al Trib. Dâmbovița Nr. 21940

1941
1-4
1942
1-8

1943
1-10

18-20
1941-1943

Casa Învățătorilor din România
(București)

IMPRIMERIILE COOPERATIVEI „ȘCOALA POPORULUI” — BUCUREȘTI

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL DAMBOVIȚA
APARE LUNAR

Director: **IOAN BUTĂROIU**
Președintele Asociației

Redactor: **LAZĂR ȘTEFĂNESCU**
S. Inspector Școlar

S U M A R U L :

T. Iacobescu, Președintele Asociației Generale Asociația Păzitor de legi și datini
„Muncă, cinste, ordine!”

PEDAGOGICE — STUDII

Prof. Dr. Al. A. Vasilescu

Grigore Mărgulescu
Ileana Zara
Prof. Petre Nicolae
Gh. H. Danciu
Pr. I. Ulieru

Vechimea țăranimii (Rolul jucat de țărani în formarea neamului și a limbii).
Curentul individualist și reprezentanții lui principali.
Biblioteca Mavrocordaiilor.
Poate interveni educația în corecția criminalilor înnașcuți?
Pregătirea pentru viață, prin jocuri, sport și muncă.
La personalitate, prin individualitate și societate.

LITERATURĂ — ARTĂ

M. Postelnicu
Stanciu F. Constantin
L. Leandru
M. Postelnicu

Cântec pentru lună (versuri).
Din noaptea Anului Nou.
Pe gânduri... (versuri).
Te duci (versuri).

PROFESIONALE — DOCUMENTARE

L. Șt.
Titus I. Negoescu
N. Grigorescu
Gh. I. Popescu-Săcueni
Ion Costache
N. Diaconescu

Din frământările sufletului învățătoresc.
Ce-a însemnat sufletul învățătoresc în ținuturile deșabite.
Învățătorul și Poporul în Statul Național.
Prima reformă.
De unde venim noi (Din volbură de gânduri a inv. rețușii).
Cooperarea școlară.

VIEAȚA SATULUI

Lazăr Ștefănescu
Pr. G. Brănișteanu

Crestături pe răbojul sătesc.
Căminul cultural și satul.

CRONICĂ — RECENSII

Is. i. neg.: Almanahul învățătorilor pe 1941; — Gruparea învățătorilor scriitori; Comemorarea lui N. Stoilero. — *L. Șt.*: Ion Creangă (Amintiri și povești-studiu bio-bibliografic și pedagogic, comentarii și glosar) de Mircea Ispir. — *I. C. Manga*: Reviste la schimb.

COMITETUL ASOCIAȚIEI:

***Președinte:* Ioan Butăroiu**

***Membri:* Lazăr Ștefănescu**

Ioan Costache

Gh. Răducanu

I. Vlad

GRAIUL DĂMBOVIȚEI

Abonament anual Lei 120

MANUSCRISELE NEPUBLICATE NU SE INAPOIAZĂ

Datoria fiecărui coleg este să susțină moral și material revista Asociației

Cercați Buletinul Asociației și Informațiile.

**Correspondența privitoare la Redacție și Administrație, cum
și cărțile de orice natură pentru recenzii
se vor trimite pe adresa:**

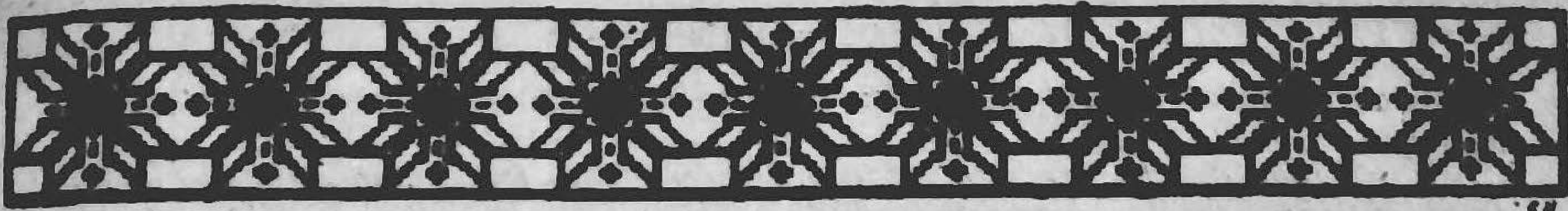
D-lui Lazăr Ștefănescu, Subinspector școlar, Târgoviște

M. S. REGELE MIHAI I AL ROMÂNIEI

Generalul ION ANTONESCU
Conducătorul Statului
și
Președintele Consiliului de Miniștri

Păzitori de legi și datini

După zilele durerosului destin, care ne-au adus împărțirea pământului românesc, sau adăugat frământările neașteptate ale unor rătăciți, străini cu totul de sufletul Nației, dușmani ai ordinii, care încercau prăbușirea Statului.

Sforțări uriașe s'au depus de un om, care-și iubește fanatic Patria și-i vrea izbăvirea, spre a închide rănilor sângerânde ale înstrăinării pământului strămoșesc. Zădărnice au fost însă toate ostenele mărunte ale unor ambițioși, ce slujeau altor credințe decât celor dictate de marele interese ale Neamului.

Și în loc de energii îngemănate spre muncă creiatoare, în loc de suflete curate, generoase, îndemnând spre lumină și înfrățire, au văzut anarhia, desmățul, distrugerea, coborîrea în întuneric a sfintelor noastre idealuri.

Priveam cu mâhnire, în deosebi noi învățătorii, cum se destrăma tot ce a fost mai bun și mai curat, clădit cu grele jertfe, în anii de muncă istovitoare pentru ridicarea poporului la viață sănătoasă.

Amară este deșteptarea, din rătăcirea cea de pe urmă și pentru noi, cu atât mai dureroasă, când vedem că s'au găsit și în mijlocul nostru câșiva rătăciți, cari au înlocuit cuvintele și dragostea, iertarea și mila, prin ura răzbunătoare a sufletelor josnice.

Datori suntem să îndepărtăm din mijlocul nostru pe aceia care și-au uitat menirea și rostul învățaturii și pregătirii lor.

Să fie nepătată haina, în care sufletul învățătorului se prezintă lumii ce-l înconjoară și să tindă la cucerirea simpatiei tuturor, iar nu la hulirea nevredniciei.

„Rugați pe colegii D-vă să fie vrednici luminători ai satelor, să iubească pe copii și să le încălzească sufletele prin puterea exemplului; să se strângă legăturile între școală și familie; să fie învățătorii legați de școală cu toată vrednicia și sinceritatea inimii lor, iar nu simpli funcționari!”

Sunt cuvintele Domnului General Radu Rosetti, Ministrul Instrucțiunii, adresate învățătorimii, în audiența ce au avut delegații Asociației Generale.

Învățătorii vor răspunde cu insuflețire și astăzi chemării ce li se face de conducătorul școlii.

Imensa majoritate a învățătorimii nu s'a lăsat târîtă pe drumul rătăcirii.

A rămas solidară în jurul Asociației, pe care dușmanii nevrednici au căutat să o dărime.

Pe linia dreptei credințe a idealurilor ce ne-au frământat sufletele, învățătorii continuă a păstra comoara tradițiilor sfinte ale acestui neam și hotărîrea dărză de a-l ridica la viață nouă.

Rănile lăsate de vitregia vremilor, câtă a fi vindecate prin încrederea ce trebuie să avem toți în dreptatea noastră și în revenirea pe pământul strămoșesc a tuturor fraților, aflați astăzi sub stăpânire străină.

Oastea numeroasă a învățătorilor, bogată în entuziasm și tinerețe are datoria și mândria să lupte până la sacrificiu, spre a înfăptui ce au distrus furtunile trecătoare.

Munca cinstită și desinteresată a marilor înaintași să fie urmată de tinerii învățători. Generația de astăzi va conduce mâine milioanele de plugari, spre o dreaptă împlinire a idealurilor noastre.

Păstrăm cu osârdie și mândrie tradiția vrednicilor învățători, care, acum 50 de ani au dat semnalul luptei pentru ridicarea la lumină a muncitorilor brazdei.

Gospodării curate și sănătoase, ogoare muncite cu chibzuială, spre a da rod mai bogat, localuri de școli și biserici, primării, băi comunale, dispensarii, cooperative, școli de adulți, coruri, teatru popular, biblioteci, șezători, iată programul de activitate al învățătorimii, din generația ce ne-a precedat.

S'au ridicat vijelios învățătorii împotriva nedreptății și a silniciei, săvârșind ei o adevărată revoluție, într-o țară ce-și căuta drumul înălțării. Dar truda și entuziasmul lor era îndreptat numai spre binele mulțimii, spre ridicarea Patriei.

Infăptuirea binelui pentru popor pornit-a din mijlocul satelor, din ținuturile cu preoți și învățători luminași, încălzit fiind sufletul lor de flacăra dreptății și adevărului. Din Argeș, Muscel și Dâmbovița s'au ridicat steagurile purtate de învățătorii, ale căror nume rămân încrustate în inimile noastre, pilde de jertfă în slujba satelor, icoane vii pentru urmașii, care au datoria să muncească cu aceeași râvnă pentru ridicarea țărânimii.

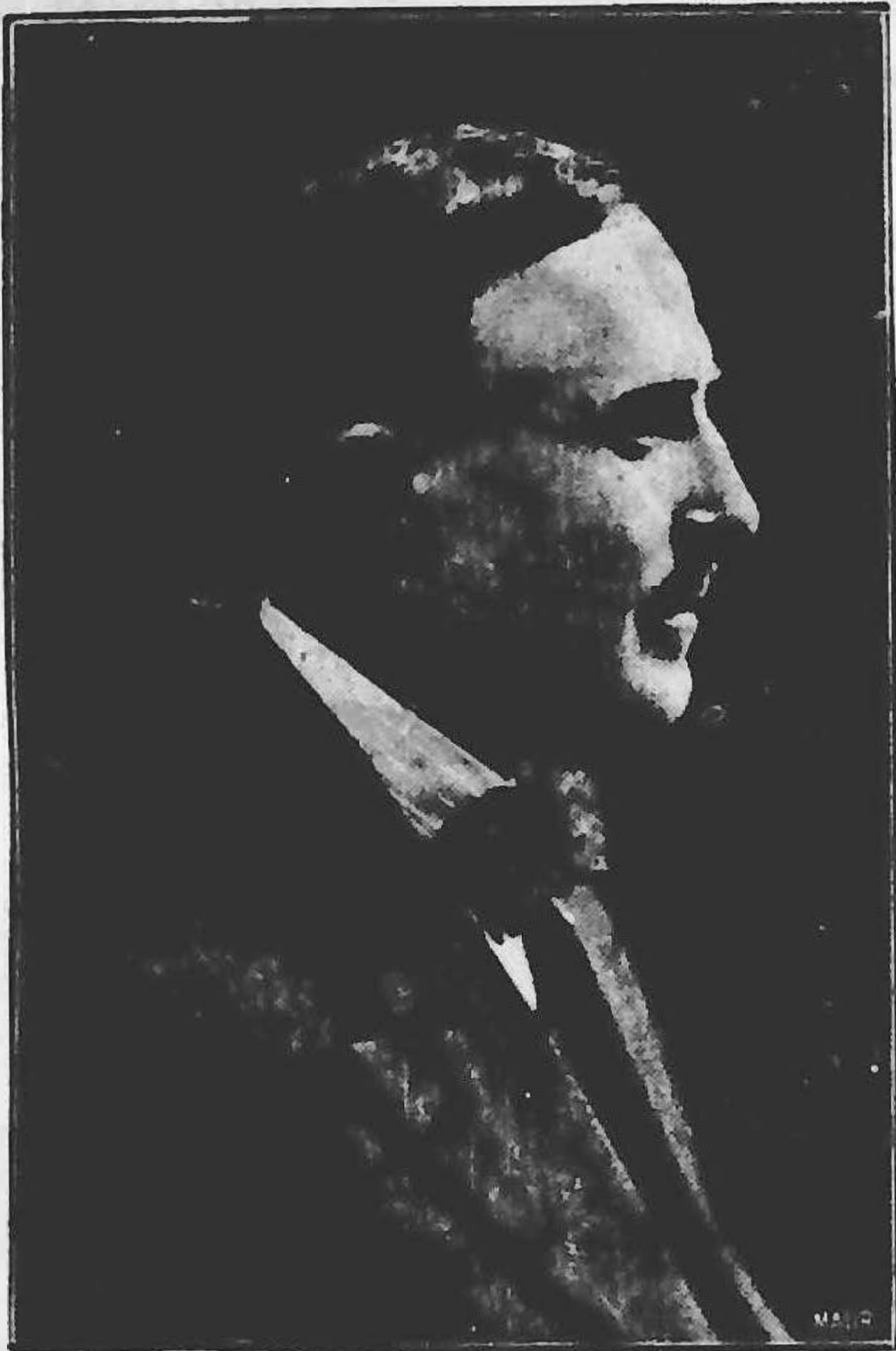
E mult de lucru, frați învățători, dar astăzi e mai puternică armata celor chemați spre infăptuire. Legați sufletește prin aceleași gânduri curate, încălziți de același ideal, învățătorii merg înainte, purtând spre biruință steagurile ce li s'au încredințat.

T. IACOBESCU

„Muncă, cinste, ordine!”

T. IACOBESCU

Președintele Asociației Generale a Învățătorilor

In golul de amărăciune ce-a umplut inima neamului, se așteaptă mistria de refacere sufletească a învățătorului.

Învățătorimea dâmbovițeană — o spunem hotărit pentru toată lumea — stă neclintită strajă la destinele naționale.

Aceasta este lozinca vremii, recomandată cu multă căldură sufletească de D-l Colonel Gr. Gheorghiu, Prefectul județului Dâmbovița, noilor organe de control școlar și conducerii de astăzi a Asociației județene.

Svâcnește în cuvintele : „muncă, cinste, ordine”, adâncă înțelegere a ceasului greu de astăzi și frenetica energie a unui om, care a știut să țină cârma județului cu bărbăție și prudență în vremurile turburărilor nefaste ce cuprinseseră toată țara.

Apelul Prefectului, — ctitor de noi plămădiri sufletești în județul nostru, se îndreaptă către *învățători*, fiindcă ei nu și-au desmintit nici de astă dată menirea de „slujitori disciplinați și conștienți ai țării și ai neamului”.

Către *ei*, către colegii noștri, către tineri și bătrâni, se îndreaptă și gândul conducerii asociației din județul Dâmbovița, ca spre un liman de înțeleaptă restabilire și de întoarcerea rătăcirilor spre căile eterne ale sufletului românesc, atât de bruscat și ultragiât în ultimul timp.

„Între două spulberări de furtună, ne-am amintit de câte ori ne-am mutat sălaşul” . . . spune un mare scriitor al neamului nostru.

Nemuritoarele exemple date de toată galeria dascălilor din trecut, ne stau în față ca exemple de urmat. Ei s'au dăruit cu suflet, cu inimă caldă și entuziastă înălțării și întregirii neamului; nouă, celor de astăzi, — și cu atât mai mult astăzi. — ne revine datoria să spălăm o rușine națională care ne-a fost impusă de vreme și de oameni! N'am merita să mai călcăm pe acest pământ sfințit de sângele jertfelor milenare, dacă n'am hrăni în noi în fiecare clipă, dacă nu ne-am culca și nu ne-am scula în ruga aceluiași gând și aceleleași credințe: gândul, că trebuie să redăm neamului mândria și demnitatea încălcată; credința, că vom isbuti cât de curând să lărgim bora inimilor românești până la vechile hotare.

È glasul vremii, și comandamentul spiritual bate prea puternic în inima țării ca învățătorimea să nu țină seamă de el.

În vederea acestui comandament de redresare națională, chemăm însufleșitele rânduri ale făclierilor dâmbovițeni, pentru ca, într'o totală dăruire, cu spirit, inteligență, credință și energie, să țină mereu aprinsă facla nădejdiilor naționale.

ASOCIAȚIA

Clădind, dela temelie, cu sudoarea frunții și cu răbdare, piatră peste piatră, vom ajunge să împănăm Stindardul nostru, nepieritor și felsenic, pe care atâtea generații, înainte de noi, au dorit și au visat, au suferit și s'au sacrificat să-l împănate.

Vechimea țărănimii

Rolul jucat de țărani în formarea neamului și a limbii.

Istoria clasei țărănești este de fapt istoria neamului românesc, fiindcă întotdeauna țărănimia a format grosul națiunii românești. Au fost timpuri, în epoca năvălirilor barbare, când 100% din populația țării erau țărani.

Numele de țărani, ce li s'a dat, ne arată că în trecut ei reprezentau țara, ei sunt deci locuitorii indigeni, menționați de vechile cronică și de documente. Nobilii sau boierii au reprezentat clasa cuceritoare și stăpânitoare, iar orășenii au fost Fenicieni sau Greci în antichitate, Germani și Armeni în epoca medievală, Greci, Bulgari, Albanezi, Sârbi și Evrei în epocile modernă și contemporană. Românizarea orașelor este și astăzi o problemă foarte importantă pentru neamul românesc.

Numeroasele săpături arheologice și cercetări istorice au făcut dovada, că pământul nostru a fost locuit încă de la apariția omului pe pământ, cu vreo 125.000 ani înainte de nașterea lui Isus Hristos, și că țara noastră a fost un centru însemnat de civilizație. Urmele acelei vechi civilizații le găsim și astăzi la țărani noștri. Arta olăriei, așa de dezvoltată în satele noastre, este o veche moștenire a celor mai vechi strămoși ai noștri. Țăsutul cu frumoase desemnuri de la ei l-am moștenit. Costumul țărănesc se aseamănă cu al acelor strămoși. Credințele în vârcolaci, draci, strigoi și ursite, jocul călușelor și chiar doina de la ei ne-au rămas. Cu cât se vor face mai multe săpături arheologice și mai multe cercetări istorice, cu atât mai mult se vor constata și alte moșteniri și va ieși în relief și mai mult importanța clasei țărănești. Se va dovedi și mai mult, că boierii și orășe-

nii au dispărut în mai multe rânduri, numai țărani au rămas și au apărut acest pământ, păstrând limba, portul, credințele și obiceiurile. Vechea teorie a cronicarului Dimitrie Cantemir, fost Domn al Moldovei, că boierii sunt de origine romană și ei au păstrat limba, iar țărani or fi de origine străină, este cu desăvârșire greșită.

Când împăratul Aurelian a retras legiunile romane și pe funcționari la 271 d. Ch., au fugit și bogații, nobilii și orășenii, iar țărani au rămas și au apărut pământul strămoșesc în contra tuturor barbarilor năvălitori. Se numeau cu mândrie Romani, iar mai târziu Români, și au păstrat o amintire neperitoare, că se trag din Romani. Ei, țărani, au format neamul și limba românească. Limba Ausonilor, ce se vorbea în 488 d. Ch. la curtea regelui Atila al Hunilor, pe lângă limbile: hună, gotică, romană și greacă, nu poate fi decât vechea limbă românească.

Pe vremea Hunilor, Românii trăiau nu numai în munți, ci și la câmpie. Mult timp, în evul mediu, câmpia Panoniei s'a numit pășunile Romanilor. Trăiau în sate în lăști, fiecare bucurându-se de tot ce are, nefiind asupriți de boc sau vrea puțin. Erau proprietari de pământ, în sec. XVI. Românii din satul Săn-Petru din Transilvania n'au putut să sufere să li se înstrăineze pământul, pe care l-au stăpânit ei și strămoșii lor timp de peste una mie de ani și l-au răscumpărat cu sângele lor în multe rânduri, pământ al cărui hotar a fost fixat de la venirea Hunilor și hotărât ca neschimbat de către ducii acestora. Iar în sec. XVIII se face mențiune, la o hotărnicie din Rășinari, tot în Transilvania, de „vechea

carte hotarnică cea dela bunul și vechiul crai Atila".

Dintre barbarii, cari au năvălit și au stăpânit pământul românesc, numai Bulgarii și Ungurii au lăsat urme adânci în organizarea noastră politică și socială. Bulgarii ne-au impus organizarea în cnezate și voievodate, clasa stăpânitoare a boierilor slavo-bulgărească în biserice și administrație. Iar Ungurii ne-au impus organizarea politică a Banatului, clasa nobililor și limba latină în administrație.

Din fericire imperiul bulgăresc a fost distrus de Bizantini. Dar ne-a rămas o organizare politică și socială, voievozi și cnezi, boieri și limba slavo-bulgărească în biserică și administrație. Când au venit Ungurii și au cucerit Transilvania, au găsit un singur voivod român, pe Gelu, în nordul Transilvaniei, iar ceilalți Menumorut, Glad, Ahtun și Kean sunt Bulgari, dar vasali împăratului bizantin din Constantinopol. Dar, deși țara lui Gelu era foarte roditoare și era udată de râuri, din a căror apă se scotea „cel mai bun aur”, totuși locuitorii sunt arătați de primul cronicar ungar, secretarul anonim al regelui Bela, ca „cei mai nevoiași din toată lumea” și nu aveau „alte arme decât arcuri și săgeți”. Aceasta dovedește, că Românii fuseseră mult exploatați de stăpânitorii lor barbari de mai înainte.

Un alt cronicar ungar scrie, că după ce Ungurii au cucerit Panonia, pe prizonierii creștini și păgâni îi omorau, dacă ei se împotriveau, conform dreptului ginților, sau pe cei mai voinici îi

luau cu ei la războiu și le dădeau și lor o parte din prăzi. Pe unii prizonieri îi luau cu ei acasă pentru diferite servicii. Dar, după ce Ungurii s'au creștinat, Papa le-a impus ca pe prizonierii creștini să-i lase liberi, să cultive pământul și să trăiască din rodul muncii lor totodată ca și ceilalți creștini. Plăteau însă dăvi din venit ca și proprietarii. Cu trecerea vremii nobilii unguri n'au mai respectat hotărârea Papei și pe prizonierii de războiu creștini nu-i mai lăsa să trăiască liberi, ci i-au luat pe la moșiile lor ca slujitori sau ungurește udvarnici. Regele Coloman n'a mai incuviințat acest abuz, stabilind, ca udvarnici să aibă numai regele, prelații și palatinul țării. Regele Ștefan cel Sfânt a răscumpărat dela nobili, pe toți prizonierii creștini. Pe unii dintre ei i-a așezat să servească într'o muncă mai ușoară, pe la cetățeni. Aceștia erau numiți castriensii. Unii prizonieri erau stabiliți în mod condiționat. Dar regele Ștefan cel Sfânt a stabilit, că și iobagul condiționar se poate răscumpăra pe sine și familia sa plătind 100 bizantini, iar dacă era necăsătorit 24 bizantini. Aeei cari își răscumpărau libertatea se numeau libertini. Dar iobagii proveneau nu numai din prizonierii din războiu, ci și din nobilii săraci, cărora regele le dăruia pământ din moșiile cetăților, ca feude, cu condiție, ca să apere cetatea în timp de războiu. Sclavi aveau toți Ungurii, dar numai dintre prizonierii păgâni.

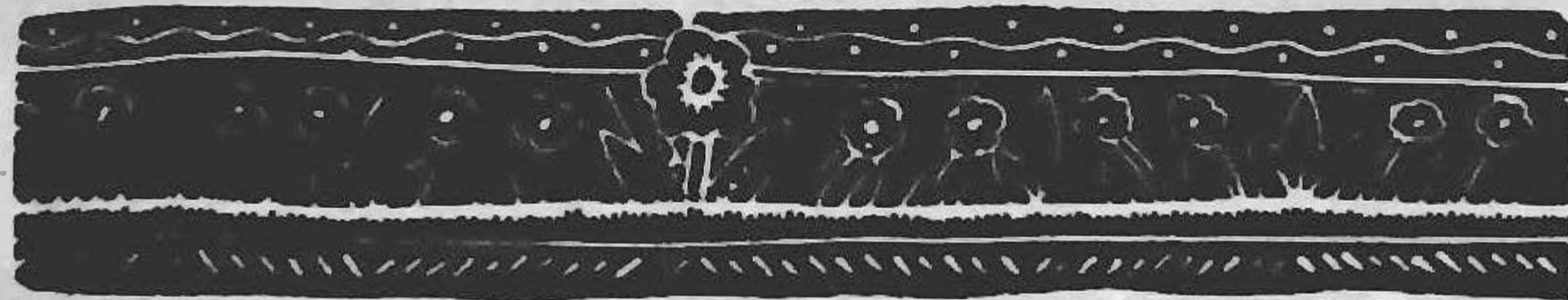
Prof. Dr. Al. A. VASILESCU

Din „Istoria clasei țărănești”.

Tovarăși și apărători ai țărânului român, i-au fost, Dumnezeu de sus, iar aice pe pământ : câmpul cu florile, codrul cu izvoarele, munții cu stâncile.

NECULAI STOLERIU
Invățătorul-Erou dela Baia

Curentul individualist și reprezentanții lui principali

1. Individualitatea, noțiune. 2. Istoricul dezvoltării curentului individualist: antichitate - Sec. XVI, Rabelais și Montaigne; Sec. XVIII, Rousseau, Goethe; Sec. XIX, Ellen Key. 3. Curentul individualist în alte țări și la noi.

1. În natură se găsește mare varietate de forme. Nu există identitate nici în lumea anorganică nici în cea organică. În lumea organică, varietatea este și mai mare și se accentuează cu cât viața este mai complexă. Omul prezintă cea mai caracteristică tendință de individualizare datorită dispozițiilor înăscute; iar pe de altă parte, datorită influenței mediului natural și social.

Încă din epoca copilăriei se manifestă individualitatea omului, atât din punct de vedere fizic, cât și psihic. Unii moștenesc un fizic slab, un sistem nervos sensibil, o memorie puțin dezvoltată. Unii sunt timizi, alții sunt îndrăzneți. Și apoi cine nu știe că amprentele digitale pecetluiesc individualitatea unui om? Cine știe că mișcarea inconștientă a mâinii în actul sensual, păstrează neschimbat individualul? Hellen Keller deși oarbă, niciodată nu se înșela asupra persoanei cu care da mâna. Și noi nu identificăm pe cineva cunoscut, după ritmul și apăsarea pașilor? Toate acestea sunt mișcări instinctive, sunt pecetea individualității fiecăruia. O definiție a individualității nu este ușor de dat. Din diferitele încercări am rămas la definiția lui Sully, care dacă nu este cea mai completă, este mai accesibilă majorității. După Sully „individualitatea este grămădirea specială de caractere spirituale, care dau unei persoane pecetea ei proprie și fac din ea o ființă deosebită de altele.

2. Cum fiecare copil este o individualitate, se impune să cunoaștem firea fiecăruia, ca activitatea noastră de educatori să nu se desfășoare la întâmplare. Acest lucru se remarcă încă din antichitate la cei ce s'au preocupat de problema educației. Gânditorii antichității, Grecii și Romani, au avut intuiția deosebirii sufletești

la copii. Bunăoară Pitagora nu primia în școala sa elevi, până nu-i supunea unui examen asupra însușirilor lor. Natural, el se servea de mijloace de cercetare a individualității după vremea sa. Aristotel dădea indemnuri pentru cunoașterea individualității copiilor. Platon, în „Republica”, înfățișează modul de educație al tinerilor după aptitudinile. În statul ideal al lui Platon, clasa conducătorilor se recruta după un șir de selecționări. La Romani găsim deasemenea indemnuri la cunoașterea individualității.

Quintilian spune că „educatorul este dator să studieze individualitatea elevului și să se acomodeze cu ea”.

Firul individualismului tors în antichitate, a fost prea subțire ca să poată ține piept concepțiilor despre om în Evul Mediu. Era subțire fiindcă n'avea o bază științifică. Era produsul unui simț, unei intenții, unui contact direct dela suflet la suflet. Deaceia a și fost rupt la prima adiere și omenirea a fost încâtușată în lanțul formulei medievale „crede și nu cerceta”. Școala medievală strivea orice avânt sufletesc al copilului. Respectarea individualității copilului era un principiu ignorat de dascălii medievali. Tinerii creșcuți în biserică și pentru biserică, îmbrățișează viața ascetică. Viața pământească era considerată ca o pregătire pentru viața viitoare. La ce bun un corp sănătos și puternic? Natura fizică este neglijată, dar nu înfrântă. Natura nu poate sta mult timp ferecată în lanțuri. O nouă concepție despre viață își face loc. Este epoca Renașterii și Humanismului, epoca reinvierii culturii Greco-Romane și redescoperirea naturii omenești care cere dreptul la viață. Omul este considerat ca un tot întreg, unitar, trup și suflet deopotrivă, deci educația

trebuie să țină seamă de natură fizică ca și de cea psihică.

Conceptul Humanistă despre om, accentuează problema individualității. Individualitatea este considerată un dar natural și trebuie respectată. Cei cari au luptat din răzputeri contra conceptelor medievale, au fost Rabelais și Montaigne în sec. XVI-lea. Ei sunt pionierii curentului individualist în pedagogia modernă. Învățăturile lor sunt presarate în operele „Gargantua și Pantagruel”, opera lui Rabelais și în „Essais”, opera lui Montaigne. Și unul și altul dau importanță cuvenită educației fizice. Nici unul nici altul nu neglijează sufletul. „Nu e un suflet ce-l crești, nu e un corp, este un om; ai de-a face cu o unitate nu cu o fracțiune”. Aci găsim în germene educația integrală. Tot la Montaigne găsim principiul activității proprii. Principiul culturii formale și metoda Socratică ca metodă activă, tot la Montaigne o găsim. Ei cer respectarea libertății și dezvoltarea unitară și armonică individuală. Opera lui Montaigne a avut mare influență asupra lui J. J. Rousseau.

J. J. Rousseau este cea mai puternică figură a curentului individualist în sec. XVIII-lea. Ideile sale pedagogice sunt presarate în opera sa „Emil”.

Rousseau ca și Montaigne și Rabelais, susțin teoria bunătății naturii „Totul e esit bine din mâinile creatorului, dar degenerază în mâinile omului”.

Nu trebuie să ne opunem naturii, ci trebuie să ne conformăm ei. Fiecare om are individualitatea sa și educația trebuie să țină seamă de acest lucru. Educatorul trebuie să lase naturii posibilitatea de a se manifesta în voce și de a se dezvolta în libertate, el numai să supravegheze și să înlăture obstacolele care s'au pus în calea dezvoltării naturale. Natura trebuie să-și urmeze cursul ei în dezvoltare, fiindcă natura nu greșete niciodată. „Emil” este un imn al libertății, al libertății datorită unei încrederi oarbă în puterea naturii. În primele pagini din „Emil”, Rousseau acordă copilăriei valoarea ei adevărată.

Copilul are viața sa proprie, pe care are dreptul s'o trăiască. Are o individualitate care trebuie respectată. Puternica personalitate pedagogică a lui Rousseau, predomină veacurile. Opera lui Rousseau constituie fundamentul bine definit al întregii pedagogii moderne. Ideile lui au fost mult apreciate în toate țările. Țara în care a fost primită cu mai multă căldură opera lui Rousseau, a fost Germania. Aci găsim o mare personalitate a sec. XVIII, care impregnează cu afirmarea individualității toate operele sale: literare și filosofice. Este Goethe. El consideră individualitatea ca un dar Dumnezeuiesc

și consideră o crimă ori-ce invenție din afară, care ar da altă direcție decât aceea care este înscrisă în ființa individului. El cere ca toate forțele psiho-fizice în stare de potențialitate să se desvolte, și această dezvoltare, să se facă dinlăuntru în afară.

Atâta influență a avut personalitatea lui Rousseau, încât spre sfârșitul sec. XVIII-lea și în sec. XIX-lea, orice gânditor în problemele educației vorbea cu necesitate de cunoașterea individualității școlarului, de care școala trebuie să țină seamă. În acest timp se pun bazele psihologiei infantile, iar W. Wundt fundează psihologia experimentală în 1873—1874, introducând experimentul în cercetarea psiho-fizică a copilului. Pretutindeni în sec. XIX-lea plutea în atmosfera didactică iubire de ființa copilului. Toți gânditorii își îndreaptă privirea spre ființa copilului. Astfel în sec. XIX-lea curentul individualist se accentuează și mai mult și culminează în operele scriitoarei Ellen Key. Adânc pătrunsă de ideile lui Rousseau, ea e convinsă de bunătatea naturii individului. Acest optimism o face să predice toată libertatea posibilă dezvoltării personalității omenesti. Fiindcă numai ajungându-se la completa libertate, individul se poate dezvolta în mod natural. Principiul fundamental al pedagogiei la Ellen Key este libertatea. Ea pleacă de la principiul că natura copilului posedă în sine puterea de a se dezvolta în direcția binelui. De aici neintervenția educatorului: „cel mai mare secret al educației este de a nu educa”. Copilul să învețe singur în natură, nu din manual, ci să-și aleagă singur obiectele de studiu. De aceea ea cere să fie nimicită din temelie școala și că, dacă ar da un potop în pedagogie, să nu se salveze decât operele lui Montaigne, Rousseau, Spencer și lucrările de psihologie infantilă. Școala preconizată de E. Key, nu va avea săli de clasă, cu elevi împărțiți pe clase, va avea însă săli mari cu material bogat pentru toate obiectele, va avea săli de lucru și fiecare elev va lucra și va învăța singur, fără intervenția educatorului, ce-i va place. Obiectele de studii nu se vor învăța toate deodată, fărămițându-se astfel materia. De exemplu: matematica și istoria se vor învăța iarna; geografia și mai cu seamă științele naturale se vor învăța în mijlocul naturii, primăvara și toamna. Criticii aspre a lui E. Key, nu i-au scăpat nici educația în familie.

III. În sec. XIX-lea, toți cei ce gândeau în materie de educație puneau pe primul plan copilul. Încredere absolută în bunătatea naturii omenesti, cunoașterea naturii sufletești a copilului și respectarea individualității lui, aceasta este fundamentul pedagogiei moderne. Era deci natural ca în acest timp să se desvolte psihologia

diferențială, psihologia infantilă, psihologia experimentală. La sfârșitul sec. XIX-lea, fundată pe cercetările psihologiei copilului, se face adevărată pedagogie științifică, pedagogie experimentală. Inceputul se face în Germania cu W. A. Lay și culminează cu Meumann, care este cel mai apreciat gânditor al pedagogiei experimentale. În același timp în Franța, Alfred Binet poartă un deosebit interes pedagogiei experimentale, scriind în 1898 „Oboseala Intelectuală”, preocupându-se deci de problemele educației școlare.

Cu acești 3 mari gânditori, care pe drept sunt considerați întemeietori ai pedagogiei experimentale, pășim în pragul sec. XX. Și Meumann și Binet susțin că educația să pornească de la copil, de la structura lui psiho-fizică, structură ce trebuie cunoscută prin metode științifice.

Incepând cu anul 1900, în toate țările, gânditorii în educație iau în studiu natura copilului și posibilitatea cunoașterii ei.

La noi în România, pedagogia științifică începe să fie cunoscută în 1906 prin G. Bogdan-Duică, care scrie primul articol de pedagogie experimentală în revista generală a învățământului. Mai toate revistele timpului sunt înfocate de articole în domeniul pedagogiei experimentale. În preajma războiului, V. Ghidionescu, șef al corpului didactic din București o serie de 18 conferințe de pedagogie și pedagogie experimentală.

—Putem zice că până la război, pedagogia experimentală era reprezentată destul de timid, fiindcă Universitățile noastre nu-și spusese cuvântul. În acel timp și G. Bogdan-Duică și Ghidionescu erau profesori secundari. După război abia începe la noi să se traducă A. Binet „Idei noi despre copii”, Ed. Clapere de „Psiholog-

gia copilului și pedagogia experimentală”, Dr. P. Godjn „Creșterea copilului în epoca școlară”, etc. Imediat după război, Universitatea din București, prin D-nii Prof. G. G. Antonescu, I. C. Petrescu, și Iosif Gabrea, ia în discuție problema pedagogiei experimentale.

La Universitatea din Cluj, d. prof. Ghidionescu înființează „Laboratorul de Psihologie și Pedagogie experimentală” și Prof. Fl. Ștefănescu-Goangă, „Institutul de psihologie experimentală”.

La București, deasemenea se înființează laboratorul de psihologie sub conducerea d-lui Prof. C. Rădulescu-Motru.

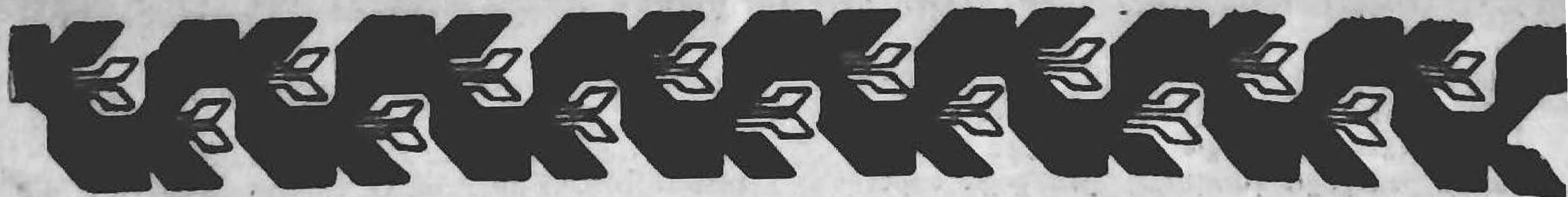
În ultimii 15 ani, avem cea mai bogată publicistică în studiul copilului. Este timpul când domnește și la noi concepția că educația trebuie să pornească de la cunoașterea psiho-fizică a copilului, adică școala să fie adaptată pe măsura capacității școlarelor.

Ca o consecință a acestui principiu, în țările străine au luat ființă școli de experimentare, care poartă fie numele întemeietorului, fie numele localității unde a funcționat. S'au făcut clase paralele după gradul de inteligență al copiilor. S'au întemeiat școli pentru înapoiți și pentru anormali.

La noi, după război, s'au întemeiat școli pentru delincvenți minori, așa zisele școli de corecție. Și cu toate că oficialitatea a înțeles imperativele vremii legiferând obligativitatea fișei pedagogice, și cu toate unele încercări și chiar realizări laudabile, totuși problema individualității se găsește în fașă.

GRIGORE MARGULESCU

Din trecutul nostru cultural

Mănăstirea Văcărești, cel mai frumos monument istoric din capitala țării, merită o reabilitare. Puțini dintre contemporanii noștri mai știu ceva despre trecutul mândru și destinat altei soarte, pe care l-a avut această minunată operă de artă; civilizația a făcut din ea închisoare cu renume rău și-a uitat cu totul că pietatea unor domnitori, iubitori de țară și de frumos, o meniseră să fie locaș de reculegere și de înălțare către Dumnezeu.

Cercetând trecutul ei, ne coborim cu mai mult de două veacuri în urmă, către 1716, epocă de adânci tulburări în situația politică a principatelor noastre: începea domnia fanariotă, care — în multe privințe — a fost mai puțin rea și mai puțin strălucită de interesele neamului românesc.

În Muntenia, venise la tron Nicolae Mavrocordat, care domnise mai întâi în Moldova. Acesta era înrudit, după mamă, cu vechea familie a domnitorilor Moldovei, rudenie care mergea până la Alexandru-cel-Bun și el se mândrea cu această origine. Tatăl său fusese Alexandru Exportitul, om bogat și foarte învățat, doctor în medicină de la Padova, cu mari influențe la Poartă și mai ales cu grijă de educația copiilor lui. Nicolae însuși era foarte cult, autor

Biblioteca

Mavrocordașilor

al mai multor cărți, printre care un tratat de filosofie morală, „Despre datorii“, care s'a tipărit în 1717, în tipografia mănăstirii Antim.

Mândru de descendența sa românească și preocupat să-i rămână numele în istoria țării peste care domnea, Nicolae Mavrocordat era urmărit de ideea de-a înălța o mănăstire care să corespundă cu cea de la Horez, a lui Constantin Brâncoveanu.

Arta lui Brâncoveanu, atât de minunată în puritatea ei românească, își prelungește influența și în epoca fanariotă, imprimând artei din acest timp un caracter autohton. Domniile fanariote n'au înăbușit spiritul românesc, căci biserica mănăstirii Văcărești este — pe lângă Horez și palatul Mogoșoaia — cea mai reușită expresie a artei românești din secolul al XVIII-lea, incorporându-se marelui ciclu brâncovenesc. Ea e, de altfel, ultima creație a vechei tradiții de artă românească și rămâne unică în splendida ei frumusețe.

Biserica începe să se zidească în 1716, pe dealul Văcăreștilor, regiune împădurită pe vremea aceea și care servea ca loc de întărire în marginea Bucureștilor și de popas pentru cei ce intrau în oraș. În același an însă lucrul se intră-

rape, din cauza gravelor evenimente politice și se revin în 1719. Ea e gata în 1722 și împreună cu cauzele domnești, cu chilile egumenilor și cu cazările gărzilor, ieșea dintr'o mare de verdeață.

Biserica, cea mai mare din toată Muntenia, a cerut cheltuieli cum nu se mai făcuseră din vremea lui Neagoe Basarab. Descrierea minunatei sale arhitecturi, unice în țară, ar cere pagini întregi, dar ar merita să se reinvie viața ei de la început, amintind măcar de cronică lui Radu Popescu, cronicarul vremii, care descrie ceremonia sfințirii, ce se desfășurase cu o pompă demnă de împărații bizantini.

Mănăstirea servește de reședință lui Nicolae Mavrocordat și trebuie să ne-o închipuim ca o curte a unui Domn filosof, căruia îi plăcea să se inconjoare de învățați, de cronicari care să-i laude faptele și să adune cronicile scrise mai înainte. Găsim printre aceștia erudiți ca Fonseca, Ferrati, pe Del Chiaro — secretarul lui Brâncoveanu — care pleacă din țară numai la moartea lui Nicolae Mavrocordat și alții, care dădeau lecții celor trei beizadele. Apoi erau pisari pentru limbi străine, căci Domnul purta corespondență cu învățați din Apusul Europei. Aici era așezată și școala munteană, care funcționase mai înainte la Sf. Sava, dar pe care Domnul o adusese aici, fiind mai mult loc.

Așa încât mănăstirea Văcărești, rod al unei domnii prospere și fericite pentru țară, poate fi comparată cu Versailles-ul francez, care în aceeași vreme atinsese culmea splendorii sale.

Una din cele mai de preț podoabe ale acestei mănăstiri a fost însă vestita bibliotecă, așezată într'o vastă sală din palatul lui Mavrocordat, care se afla în fundul curții, între biserică și paraclis, unde azi e instalat spitalul central al penitenciarului. Orientul întreg n'a avut o bibliotecă asemenea cu aceea a lui Nicolae Mavrocordat, cunoscută și apreciată în Occidentul Europei.

Despre ea, cele mai importante știri ni le dă Sulzer¹⁾, contemporan al evenimentelor. El ne spune că această colecție, în valoare de aproximativ 600.000 de taleri, era în parte moștenită de la Alexandru Exaporitul. O parte din cărți au fost aduse din biblioteca ce se găsea în palatul de la Mărgineni, zidit de Constantin Cantacuzino Stolnicul, iar cea mai mare parte au fost cumpărate de însuși Mavrocordat, — care cum am spus — era un om foarte învățat și un mare bibliofil. Sulzer ne asigură că se găsea acolo o

Biblie coptă, foarte rară, din secolul al III-lea; admirabile ediții de clasici, tipărituri din Oxford, legate luxos, cu litere de aur și cu gravuri în aqua-forte; manuscrise rare, între care el citează o carte a lui Nicolae însuși: „Von den wallachischen Meyereyen“, care s'a pierdut, odată cu toată colecția. Biblioteca cuprindea și rămășițe din culegerea de cărți mai vechi a lui Constantin Postelnicul și Constantin Stolnicul, cei doi Cantacuzini învățați și poate și din biblioteca lui Brâncoveanu, care s'a risipit după tragedia din 1714.

Știrile despre această bibliotecă se completează, în mod fericit, prin materialul strâns de Henri Omont, care s'a ocupat de căutarea manuscriselor vechi pentru biblioteca regală din Paris. Vestea despre colecția lui Mavrocordat ajunsese până în Occident și bibliofili râneau la ea. Căutătorul de manuscrise, Bonnac, scrie la 2 Ianuarie 1726 ministrului francez Bignon că Mavrocordat plătea foarte bine și e iubitor de cărți, făcându-i prin aceasta concurență în Orient¹⁾.

Bignon recomandă să se cerceteze biblioteca lui Mavrocordat, să-l întrebe dacă nu vrea să doneze ceva bibliotecii regale din Paris, dacă n'are dublete; în cazul cel mai rău, să se copieze cărțile cele mai rare. Dar e imposibil să se facă concurență Domnului muntean, care dispune și de bani și de credit; tot ce se găsește de vânzare, trece la dânsul. Chiar Muntele Athos a fost cercetat de două ori, pentru aceasta, de oameni săi.

După moartea lui Nicolae Mavrocordat (1730), colecția regală franceză credea că poate să-i cumpere biblioteca, dar fiul său, Constantin, care-i urmează la tron, e tot așa de mare iubitor de cărți și tot atât de învățat. El adaugă Mănăstirii Văcărești frumosul paraclis și strânge cu aceeași pasiune, manuscrise rare pentru colecția părintelui său.

Dar în 1758 Constantin Mavrocordat are multe datorii de plătit Porții, care-l ținea domn pentru bani. Și pentru că nu poate strânge banii necesari, din țară sărăcită de războaie și de prădăciuni, el e închis în închisoarea celor 7 turnuri, din Constantinopol. Pentru liberarea lui și rumirea din nou în domnie, Constantin Voevod e silit să-și instrăineze biblioteca. Așa încât cea mai mare parte din cărți au fost vândute la Constantinopol. În vremea în care scria Sulzer (1781), el spunea că se mai găseau 6—7 care de cărți în podul Mitropoliei: „Cele mai multe cărți italienești pe care le-am văzut la mă-

¹⁾ Franz Joseph Sulzer, istoric austriac. A trăit în țara noastră, fiind profesor la curtea lui Alexandru Ipsilanti și-a murit la Pitești, în 1790. A scris *Geschichte des Transalpinischen Dacian*, operă publicată în 1781-1782.

²⁾ Le prince de Valachie a acheté ce qu'il y a de plus curieux en livres et en manuscrits dans l'empire ottoman, sans regarder au prix, se plange et.

măstirea St. Ioan și ici și colo în alte locuri în București, tipărite în modul cel mai prețios, cu gravuri aqua forte, vor fi fără îndoială rămășițe ale acestui depozit de cărți al lui Mavrocordat, care poate sunt duse din partea călugărilor acolo.

Scritorii clasici care sunt gravați pe planșe, în cupre și legați cu litere de aur în modul cel mai frumos, poate că le-a luat secretarul Domnului din prezent, la care-am văzut o astfel de ediție a lui Horățiu. Ce-a mai rămas din lucrurile rare, prețioase, se spune că le-ar fi luat Rușii, în ultimul războiu și le-ar fi trimis la Petersburg. Restul de cărți care mai stau în pod sunt dintre cele mai bune ediții din Oxford, dar în parte așa de rupte și stricate de șoareci, încât după scurt timp nu va mai fi niciuna bună de întrebuințat.

Azi, n'a mai rămas din această minunată colecție aproape nimic: câteva cărți la Academia Română, câteva în colecția mănăstirii Horez, una în biblioteca Profesorului Iorga, pe lângă câteva pe care descendentul Domnitorului, Alexandru Mavrocordat, le avea în 1889.

Marele Profesor a descoperit, la Iași, catalogul acestei biblioteci, care cuprinde cărți grecești, în cea mai mare parte, latine, galice, italiene. Catalogul, redactat în grecește, se află azi în depozitul Academiei române și te face să regreti și mai mult pierderea unui astfel de tezaur, așa de prețios pentru cultura noastră.

Soarta a urmărit cu vitregia ei mănăstirea Văcărești: din reședință domnească, a devenit azi închisoare, „pentru care — spune undeva Profesorul Iorga — ar fi fost de ajuns și o clădire care să fi cuprins mai puțină artă și mai puțin trecut”.

Mănăstirea a servit adesea — ca și cea dela Snagov, celebră în această privință — ca loc de exil, pentru persoanele a căror politică nu convenea Domnului; numai în 1848 însă, ne spun documentele cercetate la Arhivele Statului, Fuad Pașa, după intrarea trupelor turcești în București, strănse la cartierul său general pe toți boierii și cetățenii care luaseră parte la revoluție și-i internă la m-rea Văcărești, dar numai pentru câțva timp.

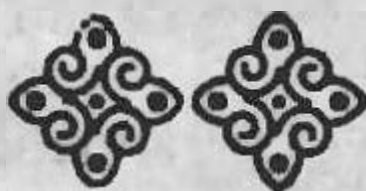
Pela 1865, închisoarea capitalei se afla la Curtea Arsă, din Dealul Spirei. În acest an, ivindu-se tifosul în această închisoare, s'a cerut ca local mănăstirea Radu Vodă. Dar aici fiind o școală și trebuind a se face schimbări prea mari pentru transformarea acestei clădiri în închisoare, s'a ales mănăstirea Văcărești. Aici se afla încă din 1861 o secție de închisoare pentru arestații politici, printre care primii au fost: N. Orășanu, I. Valentinovici și Radu Ionescu, deținuți pentru delict de presă.

Dela 1865 înainte, frumoasa mănăstire e lăsată pradă intemperilor vremii: rămân o pânză dește nemiloasă și de neînălțurat. Istoria ei se sfârșește trist și nu va putea revia decât prin înlăturarea penitenciarului, pentru ca mănăstirea să devină iar loc de pelerinaj și de desfășurare sufletească pentru iubitorii de artă românească. Silueta ei nobilă și plină de evocarea unui trecut măndru, ar fi pentru mulți o reconfortare, în vremurile acestea, în care simți nevoia unei alte atmosfere, decât cea de continuă nesiguranță, în care trăim azi.

ILEANA ZARA

BIBLIOGRAFIE:

- G. IONESCU-GION, *Istoria Bucureștilor*, București 1899.
- G. M. CANTACUZINO, *Arcade, firide și lespezi*, București.
- N. IORGA și G. BALȘ, *Histoire de l'art roumain ancien*, Paris, 1922.
- N. IORGA, *Istoria literaturii române în secolul al XII (1688—1821)*, București, Minerva 1901 3 real.
- N. IORGA, *Pilda bunurilor domni față de trecut*, Academia Română. Memoriile secțiunii Istorice, seria II, tom. XXXVII, p. 77—120.
- N. IORGA, *Știri nouă despre biblioteca Mavrocordășilor și despre viața muntenească în timpul lui Constantin Vodă Mavrocordat*. Academia Română. Memoriile Secțiunii Istorice, seria III, tom. VI (1926), p. 135-170.
- D. RUSSO, *Elenismul în România*, București, 1912.
- RADU POPESCU, *Cronica*, în *Magazinul istoric pentru Dacia*, tom. IV, București, 1847.

Poate interveni educația în corecția criminalilor înăscuți?

(continuare)

Se împlinește anul, de când, cu acelaș titlu, publicam în revista D-stră câteva noțiuni preliminare de drept penal, cu ajutorul cărora vom putea înțelege sensul acestui titlu.

Rezumând cele deja scrise atunci, vom putea schița cu un sentiment de pesimism, că natura a sădit în structura noastră psiho-fizică, germeni latenți, cu care insul vede lumina zilei și care capătă valoare lucrativă, numai alimentați fiind de anumiți factori sociali, politici, economici sau juridi. Această nefastă creștere a individului, îl pun mai devreme sau mai târziu, în conflict cu legile penale, devenind omul asociabil. Este vădită, prin urmare, ~~vina~~ societății organizată politicește de a nu interveni cu toate mijloacele de care dispune, spre a preveni la timp perversiunea criminală.

Hotărîtor în creșterea copilului, este desigur mediul ambiant (fizic și moral) în care îi este dat să trăiască: un mediu ales, moral-superior, sau unul precar, josnic și inferior. Mediul, alături de alți factori, își va imprima adânc, în structura copilului, specificul său.

Răul, dela „animus nocendi” până la traducerea în fapt, urmează într-o gradăție ascendentă, după motivele și intențiile ce-l alimentează și după contingentele de loc și timp. Astfel, ținînd seama de mediu, vom găsi că într'un mediu rustic, predomină infracțiunile delictuale de ordin economic, contra proprietății și numai în subsidiar au loc crime de ordin pasional, erotice, atât de frecvente în mediul urban. Cetele de copii ce au în pară lor vitele de pe izlazurile comunale, ca vîrstă între 5 și 13 ani, sunt ten-

tați a săvârși furturi, care ușoare în aparență, apar însă grave prin urmările lor, ca deprinderi de mai târziu ale copilului și care rău, numai datorită intervenției la timp a părinților, a școlii sau a poliției locale, a putut fi reprimat sau refulat.

Caracterul infracțiunii se schimbă însă, de îndată ce individul a intrat în perioada pubertății, când viața sa devine instabilă, senzuală și impulsivă și când sentimentul erotic își capătă o formă de expresivitate, fie sub o formă temperată — platonice — fie prin înclinație către sexul opus. Individul cărui nu i s'au dezvoltat suficient centrii prohibitivi nervoși, comite crime pasionale, din impulsuni senzuale, din dragoste neimpărtășită, din gelozie, etc... În acest mediu deci, fapta penală se caracterizează prin număr redus și slabă intensitate. Aceasta fiindcă, pătura rurală este încă tradițională, fatalistă, meditativă, credincioasă și resemnată. Sunt totuși cazuri când și aici crima crește ca frecvență și intensitate, cu vârsta (pe la 18—20 ani) și în satele vecine orașelor. Cu toate acestea, criminalitatea nu constituie un rău care să ne îngrijoreze, în afară de pornirile animalice din om, care se manifestă în rare cazuri ca: beție, mânie, etc.

Dacă am zugrăvit acest mediu al lumii nu tocmai sumar și am tras concluziuni optimiste în ce ne privește ca educatori, nu tot așa stau lucrurile cu cei din mediul urban, înțelegând prin acest mediu, atât burghezul dela centrul orașelor, cât și pe cel dela periferie, clasa proletară, unde domnește promiscuitatea cea mai jignitoare pentru om și unde privațiunile de tot

felul precum și lipsa de supraveghere din partea părinților, permit o libertate absolută tineretului, și așa destul de rebel și dezordonat dela natură.

Adeseori, influența și denaturarea mijloacelor de educație și cultură, ca: filme de cinema, romane pasionale, sau de aventură, etc., sunt tentați a urma unor porniri atavice, cărora le dau curs liber, din plăcere de a se desfăta, a ieși din comun, sau a produce vâlvă și senzație în jurul lor. Astfel un asemenea infractor, a mărturisit cu vădit cinism, că infracțiunea ce a săvârșit în complicitate cu o întreagă bandă de minori, avea de scop să-i îmbogățească în scurt timp, spre a putea pleca în America. Înțelegem prin urmare că numai lipsa de vigilență intervenție a factorilor educativi interesați, atrage după sine consecințe grave în educarea tinerețului urban. Dacă vom cerceta clasa delicvenților din mediul sub-urban, rezultatele întrec ori-ce așteptări. Astfel, din cartierele mărginașe ca: Vitan, Crângăși, Grand, Colentina, etc., se pot recruta sute de mii de exemplare certate cu justiția, organizați în bande ce dau atacuri după sistemul „Grand”, cu un aparat administrativ și o poliție proprie, cu școli de ucenice, etc., în care este foarte greu să pătrunzi dacă nu te-a dotat firea cu ceva inteligență și îndemnare. Iată prin urmare la ce mai poate folosi inteligența omului.

În lucrarea Dr. Egon Weigl, „Bande de copii vagabonzi”, ni se descriu cazuri ce concură cu cele mai dibace organizațiuni de gangsteri americani. Astfel: elevi încăpățânați care evită orice efort, copii răsfățați (a la d. Goetz sau o aspră educație din partea părinților mai adesea lipsiți complet de dragostea părintească pentru progeniturile lor, veniți pe lume contrar așteptărilor, filme senzaționale la care asistă copiii mai înainte de a ști să distingă între bine și rău, scene obscene sexuale la care asistă și copiii în camera în care dorm laolaltă cu părinții, contactul cu mediul rău famat al țiganilor dela periferie, formează nota de orientat aspect al capitalei și al marilor orașe, din plătura cărora justiția își va forma marea sa clientelă.

Iată factorii care concură în ultimă analiză, în a desvolta predispozițiile spre criminalitate sădite de către natură în intimitatea individului, încă dela nașterea sa, făcând un element asociabil, vagabond sau criminal, mai devreme sau mai târziu. Nu trebuie să credem că școala face totul spre a-i opri dela decadența morală, pe marginile căreia se plimbă mai adesea chiar sub privirea noastră. Autorul citat ne descrie cu o fină ironie cazul ce l-a trăit într-una din zile, când vizitând una din școlile periferiei, o făclie aprinsă în beznă întunericului de Iad a acestor

maidane de cel mai înfiorător spectacol, de unde trebuie să radieze căldura iubirii și a dragostei pentru cei ce-și duc viața ca și tăitoarele fronzului pădurii, face aci cunoștința unui educator, care se distra minunat pe seama monștrilor cu figuri apocaliptice ce avea în fața sa. Unul dintre ei, bastard al unei mame remăritate de 4-5 ori, era obiectul conversației.

— „Azi unde vei merge X, ?

— Nu știu nici eu D-le... poate la Tanti, dacă nu va veni acasă D-l...

Ne întrebăm, ce a făcut acest educator, spre a preveni pe acest copil lipsit de căldura dragostei de mamă, dela o decadență morală sigură? Și câți dintre noi nu avem în clasele noastre școlari nestatornici, nedisciplinați, încăpățânați, copii care fură, injură, mint, scot briceagul, etc. Ce măsuri ați luat față de ei și mai ales, cum ați înțeles să le veniți în ajutor? Știu și cunosc ce veți fi făcut fiecare dintre voi: I-ați scos la zidul infamiei, i-ați dojenit blând sau aspru, după starea de moment a educatorului, i-ați oprit la arest, sau în cel mai fericit caz, le-ați ținut o lecție de morală, făcând apel la tot ce știți, în legătură cu cazul petrecut, etc. Într'un cuvânt, i-ați făcut dușmanii voștri. N'ați ținut însă seama că aceste ființe desmoștenite de soartă, sunt victime a unor porniri instinctive, de care nu sunt deloc vinovate, mai înainte de intervenția curativă a educatorului. Sunt apoi cazuri când părinții divorțați, își pierd dragostea pentru copiii lor, lăsându-i în voia soartei. Prin Iașul tradițiilor culturale, nu puteai trece cândva fără să fii acostat de droaia vagabonzilor cerșetori. Am urmărit într'o zi mica ceată. După ce se golise bulevardul de pietoni, s'au adunat rând pe rând, la o cocioabă din dosul palatului, și-au socotit agonisita și s'au angajat apoi la un joc antrenant de „Barbut”, riscă, domino, etc.. Nu știu, astăzi, de mai dăinue asemenea spectacol, care pune problema răspunderii pentru factorii educativi în genere. Știm cu toții câtă grijă poartă tineretului statele totalitare, organizându-l în societăți sportive, culturale, etc., încât se poate spune pe drept cuvânt, că dela naștere și până la moarte, individul aparține statului, ca în vecchia societate spartană. Grijă ce statele acestea o arată pentru tineretul Patriei, o debitează astăzi sub forma potențialului național, de o incomparabilă forță vitală. Astfel numai, s'a ajuns la teoria „Rassismului” sau a „Purismului” german, închegând nația într'o unitate de granit.

Atâta vreme cât școala nu-și va face datoria, cât timp se va face carte și nu apostolat, cât timp vor mai fi profesori răi, cu aerul omului de meserie bazați pe rutină și nu pe dragoste și iubire de profesiunea lor, cu ochii la pendulă

și cu răutatea pe față, atâta timp cât pe spatele lui nu vor fi sărit micile vlăstare, chemate a fi mădiate după chipul și asemănarea sa, atâta vreme cât va dăinui încă o educație lipsită de iubire și credință, iar statul nu va interveni spre a-și impune idealul său suprem, vom mai avea încă un tineret rebel și dezordonat, iar justiția va mai avea încă de furcă, legiferând penalități și pentru minori.

Până la marele războiu, toate legile penale au fost de acord în a acorda iresponsabilitatea minorilor, infirmilor, acuzând pentru păcatele lor fie pe D-zeu și pedepsindu-i cu expierea, fie organizația de stat și absolvindu-i de ori-ce penalitate. După războiu s'a mers vădit spre legiferarea penală prin capitole speciale înscrise în codurile penale, generale, ci nu spre o lege penală specială privind pe minori, așa cum dictau motivele de ordin științific și legal. Astfel se înscriu în mai toate codurile penale, măsuri curative și educative, în locul sancțiunilor repressive, iar instruirea lor este delegată unei persoane onorabile, fie soc. de patronaj. Tendința este însă de a-i scoate pe minorii infractori de sub incinta legii penale, dându-i chiar ca execuție a pedepselor, în îngrijirea soc. de patronaj sau la persoane onorabile. Codul penal îi împarte astfel ca penalitate:

a) până a 14 ani — copilăria — este socotită ca extra-penală, nefiind sancționată nici cu măsuri de siguranță, nici cu pedepse penale (art. 139 al. II).

b) până la 18 ani — adolescența — este condiționată de discernământ.

Ori-cum, minorul infractor este sancționat, corectiv și educativ, astfel: poate fi încredințat familiei, unei rude, soc. de patronaj, sau Institutului de Educație și Corecție, dacă părintele nu prezintă garanții suficiente. Îndeosebi, familia nu-și poate îndeplini scopul propus, cât timp va fi precar alcătuită sau imoral organizată, pe baze clandestine și sentimente denaturate.

Logica lucrurilor ne dictează deci, să înțelegem că nu atât fatalismul criminal ar fi motivul de îngrijorare al societății politice organizată, cât mai ales de a preveni la timp o perversiune criminală, prin concursul factorilor social, politic, etc.

Nu-i absolut necesar ca cineva să fie criminal pentru a cădea sub incinta legii penale; dar chiar și abandonii morali (cersetori, vagabonzi, prostituți) cad în prevederile legii penale, cu scopul preventiv-educativ.

Pentru adolescenții infractori, c. p. aplică o sancțiune diminuată de circumstanțe atenuante, privind vârsta, etc. Astfel, măsurile de siguranță ca: libertatea supravegheată, educația corectivă,

sau pedepse ca: muștrarea, detenția simplă, etc. Dintre măsurile de siguranță prescrise, numai internarea într'un Instit. de corecție și educație atinge într-o măsură atributele școlii. Acolo este crescut într-o atmosferă de corectitudine morală, făcând pe individ să simtă nevoia libertății, pe care nu și-o poate recăpăta decât prin purtare corectă ajungând a se cunoaște pe sine, ce și cât valorează. Se face apel la elementul eroic din sufletul individului și este pus în situația de comandant și comandat, pentru a cunoaște răspunderea și poziția sa față de legile țării.

S'a spus, — și pe drept cuvânt — că o educație lipsită de dragostea ce imbie la viață, este mai dezastruoasă decât lipsa de educație. Nu greșim deci, afirmând că cel puțin 10% dintre copiii abandoni, datoresc poziția lor relei situații școlare, de care se face vinovată chiar școala, cât timp subiectul dispune de suficiente forțe psiho-fizice. Iată dar rostul instit. de educ. și corecție: suplinesc școala acolo unde se arată incapabilă a crește pe individ prin iubire și credință.

Religia și povestirile morale, exemplele unite cu faptele, ocupă parte din program, creind un mediu social model, în care individul este chemat a se integra și trăi. Iată unul dintre cele mai elocvente răspunsuri date de un abandon al moralei: „Știu că sunt un copil rău; dar vă rog să-mi spuneți care dintre voi ați fost vreodată bun cu mine?”. Născut cu păcatul original al primelor bipede, copilul se spală în apa botezului și-și croiește o altă soartă. Născut cu acelaș păcat original (hereditate, atavism, predestinație) copilul poartă în mădularele sale morbul criminalității, care pot rămâne ca simple predispoziții rău famate, pe care numai o bună educație bazată pe iubire, pe dragoste creștină de aproapele, pe sacrificiul tău pentru salvarea lor, duce la înăbușirea lor de către sentimentele nobile, întocmai cum cicoarea și pământul se sufocă de desimea lanului. Avem în clasă elevi la care se manifestă refulări subconștiente de: ură, dispreț, lene, etc. Nu trebuie să privim ca la un spectacol demn de dispoziție bună.

Ați privit desigur la inscenarea clasică „Oameni de mâine”, în care tema că nu există copil rău din fire, este tratată pe latura sa optimistă, (Rousseau).

Părintele Flanagan, prin dragostea sa, prin inima și sacrificiul vieții, reușește să ridice din mocirla în care zăceau o lume de copii de prin mahalalele marilor orașe americane, lipsiți de dragoste și mângâiere. Câți dintre noi ne-am ocupat în mod special de aceste elemente de di-

colabie morală și socială, câți i-am intrunit în ședințe aparte și le-am cerut dovezi de eroism moral? Câți le-am supravegheat purtarea și dincolo de zidurile școlii de care simt oroare și dispreț fiindcă noi nu le-am știut câștiga încrederea și iubirea? Și câți mai ales ne-am interesat îndaproape de viața lor de dincolo de școală? La noi, institutele de educație și corecție, mai au încă multe de învățat dela străini, ca

dela cele americane de exemplu, unde există o adevărată pepinieră cu cele mai moderne instalații și bazate pe experiențe bine dovedite ca efect curativ. Iar pentru educatori școlii românești, le rămâne de înțeles cum pot folosi mai echitabil, o energie națională ce se irmaște în zadar.

Prof. PETRE NICOLAE

Pregătirea pentru viață

prin jocuri, sport și muncă...

Dela început, va trebui să spun că nu e vorba aci, de viața ce o desfășoară fiecare individ în cercul evoluției sale proprii, preocupat de obicei cu interesele persoanei lui și mărginit la un cadru restrâns de activități; ci mă gândesc, — așa ca orice îndrumător al tineretului, la viața și interesele comunității, sau mai exact, la *viața națiunii*. Ea este aceea care stă astăzi desigur mai mult ca oricând, în centrul atenției tuturor. Și dacă este așa, se impune fiecăruia din noi, această întrebare: Ce datorii avem față de această viață a națiunii și cum să le împlinim? Răspunsul poate fi multiplu, ca și numărul nevoilor ei; dar noi ne vom referi numai la un interes de ordin general. Un interes ce s'a născut din sbuciumata noastră istorie și care va dăinui și în viitor, atât timp cât va fi o istorie a Românilor...

Ce observăm noi din istoria Patriei?

— Că neamul românesc și-a menținut ființa reușind chiar să se afirme printre alte popoare numai prin lupte mari și grele, prin jertfe cari ne uimesc și astăzi, prin muncă cinstită și răbdare.

Astăzi, — în urma dramaticei sfârșiri a pământului strămoșesc, — simțim deasemenea și știm că gândul oricărui român se îndreaptă irezistibil, cu reacțiunea puternică a instinctului de conservare rănit, spre sfânta zi a „reparației“!...

Dar acum, fiecare pentru sine și toți împreună, analizăm prezentul și urzim planuri de lucru pentru viitor.

Virtuțile războinice, dragostea de glie și orice fel de muncă cinstită, precum și calitățile mo-

rale, — apreciate adeseori de scriitori străini, le păstrează și acum poporul românesc, ca pe un tezaur scump, rămas dela strămoși...

Față de acestea, avem o mare datorie de împlinit:

Să cultivăm acele virtuți eroice și creatoare în rândul generațiilor tinere de școlari, cari se ridică.

Să dezvoltăm la maximum, toate forțele de luptă și expansiune, cari există, în germen, în sufletul tineretului românesc, spre a-l pregăti cât mai bine pentru greutățile ce va avea să înfrunte în aspra luptă a vieții, cât și pentru „Ziua de mâine“!

Să vedem acum, în ce chip putem contribui noi la opera „pregătirii pentru viață“ a generațiilor tinere, prin cele trei forme de activitate: jocuri, sport și muncă?

După o concepție așa zisă clasică, ordinea de activitate ar fi următoarea:

— Copiii se pregătesc pentru viața serioasă de mai târziu, prin jocuri. (K. Groos).

— Tineretul se desăvârșește din punct de vedere fizic și moral, prin exercitarea sporturilor și executarea unor categorii mai ușoare de muncă.

— Aduții muncesc. Ei săvârșesc acea activitate, ce se numește „muncă“ și care, deși nu poate fi întotdeauna agreabilă și distractivă ca jocurile, ori sporturile, are însă avantajul precumpănitor față de acestea, că ea urmărește realizarea unor scopuri determinate de utilitatea economică, socială, ori națională.

În școala primară, aceste trei forme de acti-

„Consideră viața ca un sport și spune-ți că te afli mereu în antrenament“.

(Dr. V. Pauchet).

viață se practică fie consecutiv, — după împărțirea programei și orarului, fie asociate în diferite cazuri, cum sunt: excursiile, lucrările de folos obștesc, șezători, ș. a.

Dar în situația actuală, în care se găsește țara noastră, — cu trebuințele economice atât de greu de împlinit și ținând seama de îndatoririle față de patrie în prezent și viitor, e firesc să ne întrebăm:

Ce scop să urmărim prin cele trei genuri de activitate? Ce facultate sufletească, ce însușire fizică, sau ce îndemănare practică e necesar să dezvoltăm mai mult la școlarii noștri?!

Spre a descoperi obiectivul principal al educației actuale, în vremurile acestea de frământare și de înnoire, prin cari trecem, ne vom îndrepta atenția spre adevăratul aspect al vieții românești de azi. Și cum se prezintă acesta?

Ca în mai toate țările din lume, — o luptă cu dublu scop: pentru *existență și afirmare!*

Din această constatare, rezultă, că educația va trebui însuflețită de un spirit nou, care s'o îndrumeze spre această menire.

Și acest spirit nou ce se impune, (fie că e acceptat în totalitatea lui, sau numai în parte), e *Combativitatea...*

„Viața e o luptă”; așa s'a spus de mult. O luptă cu toate obstacolele și greutatea existenței, — o tendință irezistibilă de a răsbate prin muncă și eforturi fără număr, în rândurile din fruntea societății...

Acesta e primul scop. — „existența”; — iar celălalt, „afirmarea”. Implică o dezvoltare optimă a acelor „virtuți războinice”, despre cari am amintit la început. (Afirmarea poate fi individuală; dar aceea care favorizează în mod exclusiv, scopul ce ne-am propus să urmărim, e cea „colectivă”; cum e cazul poporului nostru, care s'a impus cu tărie de stâncă neclintită în fața atâtor frământări istorice din trecut; iar astăzi, sau mâine, va avea să înfrunte valurile amenințătoare din jurul său).

După Dr. Victor Pavcet, „Combativitatea este voința activă, care ajută să facem șfortarea necesară spre a învinge orice piedică și a trece peste orice greutate. În viață, nu sunt neplăceri, ci numai obstacole.

Această combativitate este haza curajului și a vitezei. Ea este însă slabă la cel mai mulți oameni...”

Ceeace însemnează că se impune dezvoltarea acestora, începând cu copiii de școală, adică atunci când educația este posibilă.

— Cum contribuiesc jocurile și sportul la formarea spiritului combativ — calitate esențială în opera de „pregătire pentru viață?”

K. Groos spune: „Copilul nu se joacă fiindcă e

copil, ci e copil tocmai ca să se joace”. Așa dar, jocul este un exercițiu pregătitor pentru viață, prin cultivarea instinctelor și formarea unei tehnice psihofiziologice, un mijloc de dezvoltare și afirmare a individualității.

Tot despre rolul educativ al jocului, d-l prof. S. Mehedinți, spune următoarele: „Jocul stă la temelia muncii mai în toate manifestările copilăriei. Din joc, trebuie să iasă:

a) Mlădierea și energia corpului.

b) Deprinderile morale de: ordine, curățenie, spirit de dreptate ș. a.

c) Deprinderea de a munci”.

În legătură cu acestea, e bine să recunoaștem că, mai presus de curățenie, de nepărtinire, plăcerea de a învinge și alte însușiri, (pe cari de fapt, le găsim uneori în defect și la elevi de curs secundar), — ceeace rezultă cu certitudine din practica jocurilor și mai târziu a sporturilor, este: *Curajul, unit cu ambiția de a învinge orice piedică, și de a întrece orice adversar, în forță și istețime, adică tocmai spiritul combativ.*

Acesta e aurul educației care se adună fir cu fir din toate jocurile copilăriei, când sunt bine îndrumate...

Să le supraveghem cu ochiu de părinte, dar și cu spirit ferm de îndrumător cu răspundere, — în timpul recreației, în orele de educație fizică și chiar pe stradă, — ocazional, — ori acasă la ei prin informațiunile ce le putem lua de la părinti.

Părinții școlarii trebuie să facă atenție asupra jocurilor copiilor lor, ca și asupra „tovarășilor de joc” ai acestora.

(Un prieten de joc — imoral, prezintă o mare primejdie pentru copiii buni).

Colectia de jocuri pentru copii e nesfârșită, ca număr și varietate. N'avem decât să recomandăm, (sau să-i învățăm noi, când e nevoie), acele jocuri cari corespund mai bine scopului ce urmărim.

Supravegherea va fi astfel condusă, încât să permită copiilor în cele mai multe cazuri, a-și manifesta în chip spontan, spiritul de inițiativă și a-și dezvolta curajul și alte virtuți cari se nasc pe cale naturală, nu la comandă.

— Jocurile și sporturile, cari sunt în deosebi vrednice de a fi recomandate, sunt următoarele:

a) Jocuri de construcție: pavarea curții, repararea gardurilor la curte și grădina școlară, plantarea pomilor, îngrijirea zarzavaturilor ș. a. căci după cum spune d-l prof. D. Theodosiu: „Jocul nu înlătură șfortarea, ci o face dorită și plăcută”.

b) Jocuri sociale: „de-a negustorii”, diferite excursiuni și vizite în comun ș. a.

c) Jocuri de vânatoare: „de-a prinsalea”, prinderea fluturilor, stărpirea omizilor, distrugerea cuiburilor de ciori.

d) Jocuri de luptă: „De-a războiul” (Barul); exerciții de întrecere la: fugă, sărituri, escaladări peste diferite obstacole, aruncări la țintă, marșuri, jocuri cu mingea ș. a.

Pentru tinerii de la 14—21 ani, ceasce vine să sporească acest spirit de afirmare, sunt diferitele sporturi: scky-urile, excursiile prin munți, exerciții de tir și, după posibilități, înot și călărie.

— Dacă jocurile și sportul au o importanță destul de mare în pregătirea copiilor și tineretului, pentru viața serioasă de mai târziu, apoi cu atât mai importantă ne apare munca adevărată.

Jocul e înăscut, munca trebuie deprinsă prin exerciții îndelungate.

Dând muncii aspect de „joacă” la început, copilul lucrează cu poftă, capătă deprinderi de muncă și devine pe nesimțite, un muncitor conștiincios. În cursul unei munci oarecare, educatorul va căuta să producă emulație între școlari, sau între grupuri constituite. Ambiția de a întrece pe alții și chiar pe sine, constituie factorul principal de educație în scopul realizării spiritului combativ.

Munca fizică și cea psihică se vor desfășura în mod alternativ. „Cine știe să îmbine munca fizică cu cea intelectuală, trăește fericit, e sănătos, isteț și îndemânat”. (D-tru Theodosiu).

Unde are școlarul de muncă?

— În clasă, — lecțiile zilnice. În atelierul de lucru manual. În grădina școlară și la munci pentru folos obștesc. Colecții pentru muzeul școlii. Diferite misiuni la cantina și cooperativa școlară, în excursiuni, ș. a. m. d.

Atât ca element al educației, cât și în scopul „pregătirii pentru viață”, munca e cea mai de seamă activitate.

Vom căuta să arătăm școlariilor noștri, exemple frumoase de muncă, chiar din satul lor; ori să-i conducem pe la fabrici, ateliere și uzine, spre a le insufla dorința de muncă industrială, așa cum, după exemplele frumoase din sat, convingem pe unii să devie buni agricultori, etc.

Munca ordonată, sau sistematică, condusă cu pricepere și voce bună, aduce rezultatele cele mai bune, dând în loc de oboseală, ...antrenament!

„Puterea de a munci nu se dobândește decât prin muncă. „Lucrează cu plăcere”. Pentru a

desvolta știința, trebuie... să ne oțim”! (Dr. V. Pauchet).

— Ordine și punctualitate în lucru; perseverență, — căutându-se a duce întotdeauna lucrul la bun sfârșit.

— A face totul cât se poate mai bine și a căuta să întrecem în execuție pe alții și chiar pe noi înșine — iată reguli ce nu trebuiesc uitate niciodată.

În sfârșit, spre a avea certitudinea că opera noastră de educație, prin cele trei categorii de activitate, va prinde rădăcini și va da rezultatele dorite, este neapărat necesar să ne unim eforturile noastre cu ale celeilalte instituții de educație, — familia. Colaborarea școlii cu familia este și din acest punct de vedere, de-o importanță considerabilă.

Tot în strânsă legătură cu „pregătirea pentru viață”, este și o altă chestiune, despre care s'a vorbit mult și la noi, în țară; (dar nu s'au produs decât realizări f. izolate), — acea chestiune, de cea mai urgentă și mai vitală importanță, este fără îndoială, „orientarea profesională”. Fără punerea în practică a acesteea, toate străduințele școlii și familiei vor rămâne zadarnice; iar problema românizării integrale a tuturor ramurilor de activitate ale țării, va avea încă mult de suferit.

Nu trebuie să uităm niciodată, imperativul categoric al situației noastre etnice și crezul național de totdeauna: „România, a Românilor”!

Noi suntem cei dintâi, cari să dorim împlinirea tuturor drepturilor românești și lucrăm în acest sens, „scopul principal al școlii primare fiind integrarea copilului în națiune”. (S. Mehedinti).

Vom dovedi astfel, că am înțeles și ne-am integrat deplin, în cadrul noilor aspirațiuni ale Statului și temeiurilor sale spirituale, atât de luminos exprimate de către Conducătorul Statului român, General I. Antonescu, prin cuvintele rostite la 6 Oct. 1940:

„Drumul nostru este cinstea”.

„Puterea noastră este munca.

„Arma noastră este jertfa.

„Casa noastră este credința. Aurul nostru este Patria.

„Țelul nostru este izbânda”!

GHEORGHE H. DANCIU

La personalitate prin individualitate și societate

Studiile mai noi de psihologie și pedagogie, au dovedit, fără putință de tălmăcire, că nimeni nu se naște bun sau rău, că fiecare ins se naște cu predispoziții și aceste predispoziții, pot fi bune sau rele; dar despre această calitate a lor, nu putem spune nimic, până când nu se dezvoltă, nu devin însușiri, aptitudini.

Fără îndoială, că lăsând copilul în voia lui, dispozițiile bune, dezvoltându-se, vor deveni calități, iar cele rele defecte. Copilul, se pregătește pentru societate. Studiile sociologice, au pus la punct, problema raportului dintre individ și societate. Ele arată că, e adevărat că nu există individ, care să poată trăi fără ajutorul societății. Societatea, pune la îndemâna individului, chiar dela nașterea lui: limba, cultura tradiția, diferitele ei instituții etc.

Fără aceste bunuri sociale, niciun om, nu poate trăi. Individul, în cazul cel mai bun, pune la dispoziția societății, munca și aptitudinile sale. Societatea însă pune la dispoziția individului: bunurile materiale, culturale și morale, adunate de atâtea generații trecute, cât și de generația prezentă. În orice caz, contribuția societății pentru înlesnirea și dezvoltarea individului, este cu mult mai mare, decât aceea, pe care o pune individul pentru siguranța și prosperitatea societății, încât, în fapt, individul este debitor societății. Individul, pentru siguranța propriei sale vieți, are o serie de obligațiuni față de societate. În primul rând, de a se armoniza, încadra, integra în ea.

„O viață izolată, duce, aproape întotdeauna, la pesimism și decepție. Viața colectivă, din con-

„tră. În acest sens, este nu fără semnificație cazul lui Faust, din cunoscuta operă a lui Goethe, „care, după ce își caută în zadar mulțumirea în „plăcerile personale, ajungând chiar pe pragul „sinuciderii, o găsește în trăirea pentru binele „aproapelui".¹⁾

Astfel fiind socotit copilul de către psihologie și pedagogie și astfel fiind înțeles raportul dintre individ și societate — idealul educației, nu poate fi: dezvoltarea individualității copilului. Adică în natura copilului, nu putem găsi tot ce trebuie lui și societății. Individualitatea, nu trebuie privită ca scop în sine, decât numai în măsura, în care, se pot încadra în colectivitate. Individualismul poate deveni primejdios, atunci când, nu i se deschid porțile cuprinzătoare, ale vieții colective. Bolovanul colturat desprins din stâncă, nu poate fi folosit la construcția arhitectonică, până când nu i s'a cioplit o față, cu care să se poată așeza alături de altul.

Idealul trebuie să fie creierea unui om, care, potrivit cu dispozițiile naturii sale, integrându-se în societate, să fie capabil de a produce valori necesare existenței și progresului vieții sociale. Acest om ideal, pe care trebuie să-l creleze educația, este: *personalitatea*.

Ce se înțelege prin individualitate și personalitate. În limbajul obișnuit, se întrebulează noțiunile de individualitate și personalitate cu același înțeles. Se spune astfel: *căutare este o individualitate și personalitate cu același înțeles.*

¹⁾ Stanciu Stoian: Curenți noi în pedagogia contemporană. Ed. II 1933 Buc. pag. 66.

Se spune astfel: cutare este o individualitate sau o personalitate. Individualitatea și personalitatea sunt însă două noțiuni cu totul distincte, nu fără legătură între ele. Individualitatea este: totalitatea însușirilor psihofizice, prin care un om se desosebete de altul și datorită cărora, are un mod propriu și unic de acțiune și reacțiune, față de mediul fizic și social. Individualitatea este în primul rând, ceea ce este din mâinile naturii. Natura creează indivizi în individualități. Apoi contactul cu mediul în chip întâmplător, completează individualitatea prin însușiri noi. Individualitatea este determinată, din afară: de mediu și dinăuntru de ereditate. „Pe de o parte, „naturii înăscute a fiecărui om, pe de altă parte, „influențelor suferite dela lumea naturală și „dela mediul social, se datorește în speța omului, „nească bogăția de individualități¹⁾).

Individualitate, are orice om. Sunt puțini aceia, despre cari se spune că n'au nicio individualitate; adică nu au nicio atitudine personală, proprie, ci sunt imitatorii altora. Individualitatea, nu este unică numai față de alte individualități; ci e unică și față de sine însuși căci ea se schimbă dela un moment la altul. E dinamică. „Astfel că, din fiecare dată, omul are alt conținut psihic și fizic, dar părțile acestui conținut psihic și fizic, fiind totdeauna în același raport constant — ne face impresia că omul este „acelaș. În fapt nu sunt doi oameni la fel și nici acelaș om, nu este la fel întotdeauna²⁾. Omul, nu s'a mulțumit cu individualitatea sa naturală, cu zestrea cu care a venit pe lume; ci a năzuit conștient, să se perfecționeze, să se întrecă pe sine, să devină autonom său. Omul a voit să se formeze, să se desăvârșiască după un plan sau ideal al său propriu. A căutat să-și creze singur o anumită structură: desăvârșirea proprie a ființei sale. El este încontinuu stăpânit de o încordare, pentru realizarea unui ideal. Procedând astfel, omul se îndepărtează de structura individualității și se îndreaptă către o alta, a personalității. Individualitatea e punctul de plecare. Personalitatea e punctul de sosire al educației.

„Eul (eul în înțeles de individualitate) este „licăritura de fulger, care desvâlăne încotro merge anticipația sufletului. Personalitatea este „realizarea anticipației. Eul și personalitatea „trebuie să meargă împreună, pentru că activitatea voluntară a omului să fie asigurată³⁾).

¹⁾ G. G. Antonescu: Din problemele pedagogiei moderne. Buc. 1924 pag. 156.

²⁾ Iosif Gadrea: Școala creatoare Ed. Casa Școar. 1927 pag. 49.

³⁾ C. Radulescu Motru: Personalismul energetic. Ed. Casei Școal. 1927 pag. 66.

Una reprezintă punctul de plecare, cealaltă punctul de sosire. Dar, pentru ca drumul acesta dintre individualitate și personalitate să fie ușor parcurs, pentru ca multiplele tendințe, cu care vine omul pe lume, să fie îndreptate pe un singur făgăș, ca mai sigur și mai grabnic să se ajungă dela individualitate la personalitate, e necesar, e foarte necesar, spiritul de disciplină al societății.

„Dela natură, omul vine cu o mulțime de tendințe, toate cerând a fi satisfăcute. Ele fiind „însă prea multe și fiecare cerând realizare, „tărăsc sufletul individului în toate părțile, amenințându-l cu disoluția. Și atunci, chiar pentru „existența lui și pentru a se putea realiza pe „sine, este necesară o limitare, ce nu se poate „concepe, fără intervenția unui principiu coordonator, care să pună ordine în aceste tendințe „naturale. Acest principiu, regulă sau spirit de „disciplină, oricum i-am zice, lucrând în folosul „individului, nu este deci ceva rău; din contră: „ceva bun, care dă individului natural, libertate „de sub domnia simțurilor și instinctelor, făcând „posibilă existența personalității unitare. Așa „că, cu dreptate spune Durkheim: „Regula, prin „aceea că ne învață să ne moderăm, să ne stăpânim, este un instrument de liberare.“ (E. Durkheim: Education morale; cf. Mihail D. Ralea: Introducere în sociologie pag. 38. D-na numeste acest element „asistența“, sancțiuni premiale) la fel Förster: „Nimeni nu-i mai puțin „independent, decât cel care n'a cunoscut nicio dată supunerea“¹⁾).

Personalitate. Oblicinuit se întrebunțează cuvântul de personalitate. În înțeles de om mare, om deosebit de exceptional, „om de geniu“, care apare pe neașteptate în societate. Aceasta lasă a se înțelege, că omul excepțional, personalitatea, nu este atât profunzul unei dezvoltări, ci e produsul unei izbucniri fericite. Astfel înțelegem noțiunea de personalitate, nu e completă, și nici n'ar folosi educației. „Personalitatea „ceia câștigată prin muncă proprie, prin încordare după o unitate spirituală (idealul), autonomă și creatoare de noi valori culturale, poate „servi ca scop tuturor oamenilor“²⁾.

Personalitatea aceasta de care vorbim nu poate realiza altceva, decât ceea ce a dat în natura fiecărui individ, dar într-o formă superioară. „Viața umană în manifestările sale cele mai „superioare, nu poate să se emancipeze nici un

¹⁾ Förster: Școala și caracterul, trad. rom. pag. 106. cit. după Stanciu Stoian: op. cit. pag. 60.

²⁾ N. C. Enescu: op. cit. pag. 110.

„... de rigurozitatea și domnia legilor naturale”.¹⁾

Personalitatea nu se poate forma decât altoită pe individualitate. Formarea personalității, nu înlocuiește și nu suspendă individualitatea. Personalitatea se servește numai, de individualitate, ca de un fundament, pe care se ridică. „Sub orice personalitate, găsim ascunsă prin urmări individualitate”.²⁾

Întru cât personalitatea nu distruge natura individului, ci o desăvârșește prin spiritualizare, aceasta înseamnă principiul individualismului. Individul este astfel stăpânul și cel ce dispune de propriile sale forțe, nu însă individul capricios. Personalitatea satisface și cerințele sociale, pentru că forța de activitate, cât și aceea de creație este pusă în domeniul (serviciul) societății.

Personalitatea nu activează pentru satisfacerea egoismului său, ci pentru a satisface aspirațiile veșii sociale.

Personalitatea nu-i niciodată în slujba sa, ci în slujba marilor idealuri ale societății. Personalitățile se jertesc pentru societate, indivizii jertesc societatea pentru interesele egoismului lor. Personalitățile ca atare, sunt de folos societății. Și niciodată societatea nu a avut și nu are, mai mare trebuință de astfel de oameni decât astăzi, iar cultivarea acestor forțe constitutive ale personalității e cu putință pentru orice om.

¹⁾ Eugp. Gaudigo op. cit. după N. C. Enescu: op. cit. pag. 110.

²⁾ I. Gabrea: op. cit. pag. 527.

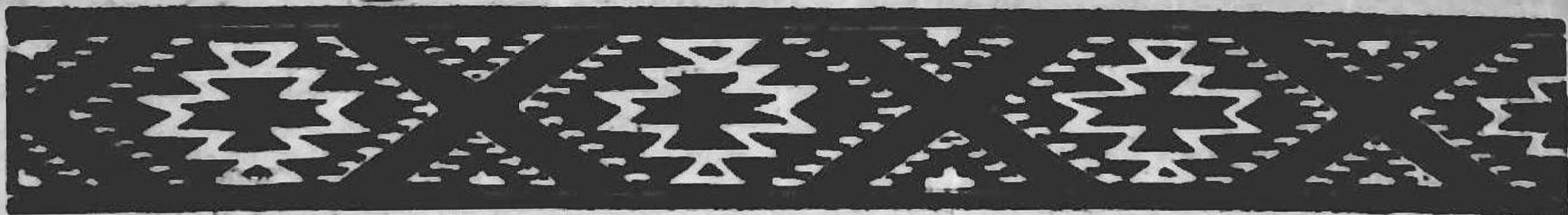
Adesea există conflicte între personalitate și societate. Aceste conflicte sunt posibile, când este o diferență mare de nivel între societate și personalitate. În fapt, însă, personalitățile trăind în aceeași atmosferă culturală ca și restul societății, nu pot avea atitudini ostile sau vătămătoare societății, încât să nu fie posibil un acord cu ea. Iar marile personalități, se sacrifică chiar pentru societate.

Cel mai elocvent exemplu de sacrificiu pentru binele societății îl avem în divinul Iisus, ucenicii Săi și primii creștini din imperiul roman. „Fiul omenesc, n'a venit să I se servească; ci să-și dea sufletul Său răscumpărare pentru mulți”.¹⁾ Ei s'au sacrificat, pentru ca prin sacrificiul lor să salveze și ordinea socială și idealul care va rămâne în urma lor, ca un far luminos pe orizontul îndepărtat al vieții sociale. S'au sacrificat pentru ideal, fără a turbura societatea, în care au trăit. Idealul nu s'a stins însă cu viața lor aceasta pământească, ci viața și va via până la sfârșitul veacurilor. Iată deci personalitatea satisfăcând deopotrivă cerințele individului și ale societății, iată personalitatea și căile prin care putem ajunge la ea, iată personalitatea de ale cărei servicii Neamul nostru Românesc rănit până la inimă, are nevoie mai mult ca oricând.

Preot ION I. ULIERU
— Invățător —

¹⁾ Matei — XX, 28.

Din noaptea Anului Nou

E'n noaptea Anului Nou...

Gerilă scrâșnind din măsele, punguindu-și buzele și ținându-se de șale, biciuiește și săgetează ultimile obrăjoare de copii, ce-au mai întârziat cu Plugușorul. Căinii mulțumiți că au scăpat de zavera ce se abătuse peste sat în pocnete de bice și bălângănit de clopote, pornesc friguroși către șurile cu paie, lătrând din când în când, cu voce răgușită, câte-un străin imaginar cu gânduri rele. Furișoare de beteală argintii se strecoară sfioase prin ferestruicile oblonite, alunecând pe întinsul sclipitor de vată în mui de fluturași, ca pe altă imaculată a unei fete mari în zi de sărbătoare. Fiecare căsuță cu focșor în vatră și voce bună în suflete, ascunde ființe vesele, nutritoare de noi speranțe, năzuind spre o viață mai bună, mai tihnită, în Anul Nou care bate la ușă. Afară neaua se cerne ușor și pe drum ici, colea, apare câte o făptură înhăimurată bine ce se îndreaptă cu pași sprințeni spre căsuța din răsăritie.

În negura deasă un grup vesel se apropie șopotos către aceeaș căsuță umilă. Dan ce să fie oare?

— Sunt tineri flăcăi și fete mari, aproape toți fiii și nepoți ai mătușii Maria la care se strâng în această noapte a minunilor, în care se deschid porțile nevăzute ale viitorului. Dealtfel decorează mătușa Maria nu-și mai găsea locul de stătere trebușă. Aduce câni și oale din pod, face parte de lângă gardul de mărăcini din fundul grădinii, ba se mai apucă și numără câțiva pari din gard, mai astupă din parte, intră în obor și

mângâie dragăstos pe Joiana și apoi intră mulțumită în casă.

Se mai învârtește de câteva ori pe lângă focul din vatră, mai scurmă puțin tăciunii și... mișcare, deschide dulapul cel mâncat de oari și năpăstuit din colțul odăii, unde ea nu umbla decât arareori. În el păstrează bătrâna vestimintele ei de mireasă și fel de fel de lucruri dragi, care îi amintesc tinerețea. Scoate două oglinzi mari, de să te privești întreg în ele și o lumânare albă dela cununia ei, punându-le la loc potrivit pentru la 12 noaptea.

Se invrednicise mătușa Maria fiindcă nu voia să pară că a mai trecut un an din ghemul vieții ei, în fața celor tineri de acum un an. Deabia se mai învârtește puțin prin casă și iese că pe sală se aude tropăind.

Scuturându-se de zăpadă băeți și fete dau navală în odăița călduroasă cu miros de rosmarin și bunoc, aducând încurcată printre haine și ceva din suflarea lui Moș Crivăț. Cu toți dau în cor binețe gazdei, urându-i la mulți ani, iar bătrânică le răspunde cu urări binevoitoare, imbiindu-i să se desbrace și să se desmorțască nițeluș lângă sobă. Imbujorate la față își leopădă fetele scurteicibile, flăcăii dalămile și căciulile și se așează unul câte unul pe scăunese lângă sobă. Flăcăii se pomerc cu glumele, fetele râd copilăroase iar o fată sprâncenată își ridică căpșorul spre mătușa Maria și o întrebă oedumerită:

— „Ei, nu zău mătușică, să fie oare adevărat ce ne spuneai dumneata?”

— „D'apoi când te-am mințit eu draga mătușică, că de, sunt bătrână de-acum și nu prea mă dă inima să mint. Iacă mâine, poimăine, închid ochii și n'as vrea să mai am și ăst păcat în fața Sfântului!”

— „Ei, nu cumva te-ai supărat, că iar nu mai scapi de mine”; și Ileana înlănțuindu-i grumazul slabit de vreme, depune un sărut cald cu gura sa fragedă de copilă pe obrazul sbârcit al bătrânei.

Pe toate fetele le avea dragi mătușa, dar ca pe Ileana nu avea pe nimeni. Era o garofiță de fată nu altceva și ce suflet bun și milos avea.

— „Și acum dragii babei să începem că ne prinde jumătatea nopții cu Anul il tânăr și pierdem oglinzile. Să punem mai întâiu oalele, după împroparea Anului om pune și oglinzile și apoi o să numărăm pari!”

— „Dar poate să-mi spui mie astea cum e și cine e iubita mea mătușică?” zise Voicu, un flăcău voinic cu ochi de Făt-Frumos și mândru ca un brad.

— „Măi, bată-vă norocul să vă bată, dar ce-ai tu și Ileana în astă seară de vă dovediți neîncredători?”

— „Iar ai supărat pe mătușica Voicule. Des-tul o supărasem eu!” zise Ileana cu o dojană blândă, privind dragăstos și lung pe Voicu, pe sub sprâncenele-i arcuite, ce adumbreau doi ochi senini ca infinitul cerului de vară — roși până la vârful urechilor cuprins de un fior tainic care îi apăsa de mult sufletul. Așa privire și așa ochi nu mai văzuse de mult la Ileana și fiorul dragostei-mocnite îi săgeta sângeros inima. De când erau copii, de când se jucau cu nevinovăție prin nisipul de pe ulițele satului, un sentiment de iubire de care nu-și dau seama, încolțise în inima lor curată. Iar acum în fața mătușii Maria veniseră aduși de hazard să-și ghi-cească soarta și ce le pregătește viitorul. Și știânseseră la această bătrână, reminiscență a vremilor uitate, pe care o întinereau acești copii, pe care o înălțau frumoasele obiceiuri lăsa-te din bătrâni. Ea le arăta cu oalele, sub care ascundea sarea: sărăcia, banul: bogăția, oglin-da: frumusețea și alte obiecte, cum va fi soarta fiecăruia. Tot ea îi învăța cum să privească în această noapte oglinzile viitorului cu misterioasele lor ascunzișuri pe care le lumina puterea lui Dumnezeu în această sfântă noapte.

Și acum să vedem ce ne mai fac vechile noastre cunoștințe.

Flăcării și fetele siliți de răsuflarea lui Moș Căvăț se îndesau pe lângă sobă cântând voioși în timp ce baba Maria, înviorată parcă de atâta tinerețe din jurul ei, se învârtește de colo până colo să aranjeze oalele și să arăte tinerilor ce știe un om bătrân.

— „Ei acuma dragii mei, — aise mătușa Maria răsuflând ușurată — veniți unul câte unul la mătușica să v'arâte nevestica!” Și după ce se mai convinse încă odată că oalele sunt gata zise:

— „Hai Ionică maică, ridică coloa trei oale să vedem cum ți-a fi nevestica!” Un flăcăuș cu mustața abia mijită se scoală de pe scaun și pășește sfios, cu inima strânsă către masa mînu-nată cu oalele. Ridică o oală: banul, a doua: inelul, a treia: sarea.

„Păi cum vine asta mamă Mario și bogată și săracă?”

— „Stai dragul bătrânii că mai ridică de două ori până va ieși adevărul la iveală!” și bătrâna schimbă oalele amenințându-l pe flăcău să nu se uite că nu mai e adevărat nimic pe urmă.

Unul după unul toți flăcăii își văzură soția în chip simbolic cu mai multă sau mai puțină bucurie.

— „Da ia vin la maica măi Voicule ce te-ai posomorât așa, că mai adineaori parcă nu-ți să crezi în spusele mele!” Dus pe pânduri, Voicu, rămăsese pironit pe un scaunăș lângă sobă și la glasul babei Maria tresare ușor și se îndreaptă cu pași șovăitori spre masă. Ridică o oală găsește oglindă, ridică alta găsește inelul, ridică pe a treia și găsește fagurele de miere.

— „Tiii, bată-te norocul și sănătatea Voicule, mă păi asta-i Ileana întregă; frumoasă, trasă ca prin inel și bogată în stupi de albine, apoi nu m'ai crezut, dar să vezi tu, n'o să fie așa cum spui eu!”

Atunci Voicu rușinos cum e el roșește și pleacă capul în jos în glumele și hazul flăcăilor, care-l iubeau pe Voicu ca pe un frate bun.

Printre râsetele vesele ca ciripitul unor păsă-rele Voicu își dă seama, că un răs nu se aude, răsul argintiu al Ileanei care rușinată plecase capul ca și el și nu mai zicea nimic.

Vine și rândul fetelor pe care baba Maria le îndeamnă rând pe rând, să-și vadă soarta și să-și cunoască viitorul. Vine rândul și Ileanii și după ce trage trei oale, gazda zice zâmbind, cu o mulțumire triumfătoare.

— „Apoi nu vă spusei eu tinereții mamei, n'o fi mai zice că tu e ca mine; al Ileanii e Voicu și a lui Voicu e Ileana, că oalele nu mint nici odată!”

Cu aceste vorbe mătușa fugi repede în odăița alăturată să așeze oglinzile. Flăcării și fetele încep să glumească iarăși unul pe socoteala ce-luilalt, ba că: a ta era urâtă, ba că: a ata era săracă, ba că: a ta era așa și așa, ca să le treacă vremea. Trece puțin timp și unde imi începe neica Mitică al lelii Floarea să-i zică o sărbă din acelea care scarpină la călcăe și unde se prind cei flăcăi cu fetele în horă, de credeai

că se cărua omu nu altceva. Numai pe patul de lângă sobă și pe un scunor din fața velei, doi împănari reirași, privind în negura de afară gânditoși. Din când în când ochii negri ca mura și aprinși ca tăciunile ai lui Voicu, caută cu blândețe spre Ileanuța, care răzimată de o perină pe patul de lângă sobă, aruncă priviri fugițe spre Voicu cu ochii săi limpezi ca albastrul cerului.

În odăița alăturată baba Maria așezase oglinzile așa cum era riturul la un pas depărtare una de alta, lașă în față și în dreapta lumânarea dela cununie, între oglinzi, ca să le lumineze. Stinse lampa și încupă să cheme pe rând pe fiecare să privească la lumina lumânării pe aceea care-i va fi cândva soție. În odăița strămtă ce da afară umbre misterioase jucau pe pereții lovechiți de vremuri, sub pâlăirile palidei lumini pe care lumânarea dintre oglinzi o răspândea în odăiță.

Afară Moș Crivăț sufla mănios ridicând în valuri zăpada viscolită, ca pe niște tuforătoare dume din cine știe ce îndepărtat deșert.

În odăița mică în fața unei oglinzi fiecare scruta cu stăruință depărtarea celei de a douăsprezecea oglindă, pentru a-și privi în ea consoarta.

Vine rândul și lui Voicu și Ileanii și cu gândul unul la celălalt privind prea mult fără să clipească, încep să albe diferite imagini prin care fiecare întrezărește chipul celuilalt.

— „Ei acum dragii mei — zise mama Maria — să mergem și pe afară să numărăm și noi pari și să vedem frumos sau cocoșat, vă e soțul urât sau bogat!”

Îndemnați de gazdă încep să iasă unul câte unul cum stâjenii și cu oșală parcă, fiindcă din căldurica din casă ieșeau în săgețile nemiloase ale lui Gerilă care îi împărăștia necruțător în toate părțile. Unul câte unul pășesc voioși pe potecuța, acoperită în parte cu zăpadă, făcută de seara de vrednica mama Maria, către gardul de mărarici din fundul grădinii. Acolo fiecare numără cei nouă pari și pe al noulea îl însemnează cu un fir roșu, pentru a-l cunoaște din nou când vor veni să-l vadă, dacă-i drept om noduros cu coajă sau fără coajă. După acestea mulțumesc voioși bătrânei pentru bunăvoința cu care i-a primit și pentru serviciile ce le-a făcut, părăsind fiecare căsuța îngropată în zăpadă a bătrânei mama Maria.

Crivățul obovită mai încetat de a sufla și din negura înălțimilor începe iarăși a se cerne o

puzderie deasă de fulgi mărunți care se așează ușor îngroșând din ce în ce oceanul de zăpadă în care e îngropat satul.

Totul a căzut într-o liniște mormântală. O pace binefăcătoare plutește pretutindeni, doar din când în când un câine friguros, spintecă liniștea cu un ecou prelung. Pe tot drumul e liniște și o singurătate deplină, numai sub gorunul lui Negoi în fața casei lui Bădea George a Anicăi, două inimi întărite instinctiv, pulsează calde un sentiment divin, pe care și-l transmit unul celuilalt într-o îmbrățișare pătimașă. Pentru ei nu există, viscol, au uitat frigul, pentru că din inimile lor izbucnește iubirea încetușată ca lava din brațele unui vulcan, încălzindu-i reciproc. Într-un târziu după săruturi lungi și pătimașe Voicu se desparte de Ileanuța în drumul din răspântie, ducând cu sine o viață nouă, o viață pe care o trăia intens ca fiind începută de câteva clipe.

Un An Nou a deschis o viață nouă celor doi îndrăgostiți, o viață fericită.

Au trecut vreo câteva luni de atunci și toată lumea e în haină de sărbătoare. E nuntă împărătească în sat, dar cine face nuntă?

— „De-alde Voicu, fii cumătră, iaca s'a înșurat cu Ileanuța lui Gheorghe a Anicăi!”

— „Fie că mințonată pereche și-a ales Voicu bre cumătră.”

— „D'apoi lasă că nici Ileana nu s'a înșelat la ales!”

— „Se svonește că din noaptea de Anul nou s'au îndrăgostit bată-i norocul de porumbel!”

— „D'astea numai mătușa Maria e de vină cymetrișă!”

— „Fericeasc'o Dumnezeu!” zise cealaltă.

E primăvară. Ciripitul pasărilor și mireasma îmbălătoare a cireșilor înfloriți, învăluiesc satul într-o mantle tânără trezindu-l la o nouă viață.

În mijlocul naturii întinerite, sub gorunul lui Negoi, în ciripitul pasărelor și în cântece de cobză și de nai, picioarele sprintene de copile și flăcăi, bătătoresc cu v. selle farba fragedă, ce deabia își arată colțul pe mantia neagră a pământului afănat.

E nunta Ileanuței cu Voicu, e nunta acestor tinere vlăstare, acestor inimi curate care priveau naive în oglinda mătușei Maria, acum câteva luni. Iar băbuța, mulțumită că și văzuse spusele îndeplinite, sălta cu tinerii horii de se cutremura pământul.

STANCIU F. CONSTANTIN

VERSURI

Cântec pentru lună

Bună seara, dragă lună,
Dragă lună, seară bună.
Teață firea din natură
Toată mistica tărie,
Se trezește și învie
Sub a ta căutătură.

Pe o crangă de gutui
Piue încet un pui:
Piu! Piu!

Lună ca argintul viu!
Iar un greer
Fără creer,
Mare'n pântec
Zice-un cântec:
Cri! Cri!

Lună, spune, voi muri?

Intr'un lan de lângă lac
Cântă trist un pitpalac:
Mau! Mau!

Unde naiba să mai stau?
Măine vin secerătorii,
Pîn copiii, vânătorii,
Și cu nimeni nu mă'mpac:
Lună, lună, ce mă fac?

Sus în horn pe casa mea
S'a oprit o cucuvea.

Și privind la tine, lună,
Imi urează noapte bună:

Cucuveau! Cucuveau!
Când vrei sufletul să-ți iau?

Și o cioară
Solitară

S'a trezit din somn buimacă
Și-i tot strigă ca să tacă:

Gar! Gar!
Nu cobî că e'n zadar!

Pe-o furnică
Mititică

A găsit-o noaptea'n drum...

Ce să facă ea acum?
Caci prin iarba udă, deasă,
N'a putut s'ajung' acasă
Mai de vreme, pe lumină...
Dar te uită, lună plină!
Pic! Pic!
Nu mi-e frică de nimic!

Un brotac
În haină nouă,
Cântă sus, pe un arac,
Ca să plouă.
Iar o broască mai cochetică
Și pe semne chiar poetă
S'a plecat și și-a zărit
Chipu'n apă oglindit:
Oac! Oac!
Iată luna aprinsă'n lac!

O albină
Lucrătoare
A rămas la șezătoare
Peste drum, la o vecină...
Și-un bondar urât, ciacăr,
Ii dă roată: Făr! Făr! Făr!
Dar prin crengile plecate
Luna auru-și străbate
Și natura-i toată plină
De molateca-i lumină.
Zum! Zum!
Poți să mai mă prinzi acum?

Până chiar și-un câine griv
Intr'un fund de văgăună
Latră 'n somn, fără motiv...
Tot la tine latră, lună?

Lună, lună viorie,
Lucitoare, aurie,
Toată firea din natură
Toată mistica tărie
Se trezește și învie
Sub a ta căutătură!

M. POSTELNICU

Din volumul „Steluțe“

Pe gânduri...

Stau la fereastra casei pe gânduri, rătăcit,
Cu fruntea într'o mână, cu sufletul cernit.
Privesc frunzele moarte ce împânzesc cărarea,
Potirul suferinții, îmi cere doar uitarea...
Sgura anilor, ainarul, câte strâns-am la un loc,
Imi șoptește 'ncet, în taină: „ești copil fără
noroc“

Năucit de slăvi senine, s'a desprins din nourași,
Sclipitor, mă vrea tovarăș, un șagalnic fluturaș.
Zumzetul ce lasă 'n mine fluturașul mic,
sglobiu,

A venit când gânduri negre, îmi spuneau să
nu mai fiu.

Stropi de caldă 'n seninare, mi-au adus în suflet
flori,

În grădina trist'a vieții l-așteptam de atâtea
ori.

Copleșit de gânduri sure, am venit iarăși la
geam,

Fluturașul nu mai trece, rătăcesc din nou în
van.

Nu știu unde pribegeste, nu știu pentruce
l-aștept...

Vraf din dorurile mele, spre cărarea lui
trimet!

Dar în loc de zumzet, cade s'von dintr'o poveste
Și mă'ntreb încremenit: „fluturașul, unde-nii
este?“

L. LEANDRU

Te duci

Te duci și nu mai vrei să știi
Cu câte lacrimi te-am chemat,
Te duci și n'ai să mai revii
La noi în sat.

De-acum s'or stinge rând pe rând
Dureri ce m'au cuprins ades...
Că n'ai să mai revii curând
Am înțeles.

Cresc nopțile pustii și reci
Și zilele descresc mereu
Mă doare inima că pleci
Din satul meu!

Și tot mai trist acum mă lași
Și mai bătrân de cun mă știi
Prietenul aceluiași
Melancolii.

(urmează în pag. 33)

Apollo și Dafnă

sculptură de Bernini

Din zi în zi mă simt murind
 În lutul ăsta care-l poart,
 Și cine poate-o fi știind
 Că nu sunt mort?

Căci simt trăind în mine doi
 Și'n ei o mie se ascund
 Și câți n'or fi trăind în noi
 Dar nu răspund!

Cod frunzele prin lunci și văi
 Și florile s'au scuzat.
 O lacrimă din ochii tăi
 N'a picurat.

Acum ar fi'n zadar, o știu,
 Dureri în suflet să mai strângi...
 Să nu mai plângi, e prea târziu
 Ca să mai plângi.

Când te-am chemat cu'n dor nespus,
 Cu sufletul pustiu, măhnit,
 Mi-ai spus că vii, ~~apa~~ mi-ai spus...
 Dar n'ai venit!

Te duci acum și nu mai stai...
 Atunci când vei îmbătrâni
 Să nu mai vii, căci nu mai ai
 La ce veni.

Te duci și nici măcar nu știi
 Ce gol în suflet mi-ai lăsat...
 Te duci, și n'ai să mai revii
 Cum ai plecat!

M. POSTELNICU

Din volumul „Steluțe“

PROFESIONALE — DOCUMENTARE

Din frământările sufletului învățătoresc

Destinul învățătorului a fost întotdeauna pecetluit de neastâmpăr, a arătat încontinuu ocesă energetică, același dinamism, din care au izbit jerbele sufletești dătătoare de noi năzuințe, dornice de noi urcușuri, de noi și neatînse armonii pe claviatura măiastră și nesfârșită a vieții.

Este în acest destin al dascălului, ceva din îmbaldurile năzuințelor superioare ale filosofiei niștezoane; un grăunte din perpetua întrecere spre a deveni totdeauna ceva mai mult decât ceea ce este, de-a învinge și de-a atinge noi culmi, de-a cuceri alte trepte pe scara neîncetatei deveniri.

Sufletul pus de învățător în slujba misiunii sale, o abnegație fără margini și o cheltuire de sine până la completă mistuire pentru rezolvarea tuturor problemelor din raza multiplei sale activități, etată darnică risipire din simțirea că viața sa neseacă, nu se întâlnește în nici o altă meserie sau ocupațiune omenească.

Neobosita căutare de luminișuri noi în marea și greaua misiune ce-i este încredințată, greutățile și obstacolele nesfârșite ce întâlnește sau i se pun în cale și de oameni și de împrejurări, jertfele neînchipuit de grele pe cari e sortit să le aducă în deplină conștiință și lepădare de sine, — toate acestea aureolează, duc către o apoteoză a misiunii dascălești.

Dacă e chemat să scociorească adânc prin cotloanele ascunse din sufletul gingaș și plăpând al acelei lumi copilărești, din care societatea pretinde să i se formeze pionierii conservării și ai progresului dacă trebuie să dea, între pereți mușcăți și ferestre sparte, o muncă de o totală istovire pentru luminarea odraslelor neamului; dacă e hărțuit neconținut de noianul greutăților, al lipsurilor, al sărăciei, peticit de multe ori că o arătare dintr'o lume de strigoi; dacă trebuie să satisfacă postele satrapice ale mărimilor zilei, sau capriciile oamenilor dedulciți la ifose de conducători;

decă... o! dar căși „decă“ nu s'ar putea înșira! — el trebuie să-și păstreze totuși acelaș suflet cald și frumos, el trebuie să fie luminiță nestinsă și să răspândească oricând și oriunde îndemn, exemplu, însuflețire.

Sufletul învățătorului trebuie să se frământa mereu și peste tot locul: în clasă cu școlarii, cu biblioteca, **custode al** muzeului conăucător de fapt al comitetului școlar, la cooperativa școlară și la cea din sat, la căminul cultural, la serbări, conferințe, la cercuri culturale, — o veșnică cheltuire de spirit și simțire, o neobosită scăparare în slujba unui ideal atât de plurivalent.

Și, în afară și pe deasupra acestora, ca o ultimă floare ce era să întregească buchetul activității dascălești, apare presa.

Presa în slujba perfecționării de corp, presa pentru luminarea celor mulți și necăjiți, celor blânzi și năpăstuiți, celor ce formează „talpa șării“ și sunt lăsați totuși, să băjbăie încă în întuneric și ignoranță.

Presa dascălilor s'a arătat întotdeauna plină de sevă, încărcată ca o rodie bogată de gândire și simțire românească, însuflețită, entuziastă, departe de tot ce-ar putea întina mintea și sufletul, pusă numai în slujba adevărului și simțirii celei mai curate.

Învățătorii și-au stors tot izul sufletesc pentru cinstirea breslei, pentru afirmarea și păstrarea neștirbită a patrimoniului spiritual al neamului.

Peste frământarea de multe ori ticăloșită a vremurilor, peste arivismul ce ține în ghiarele sale necruțătoare multe spirite contemporane, ei aruncă, întocmai ca o navă sigură, frământarea curată, sbuciumul nizuințelor neprihănite, cari au format întotdeauna caracteristica înaltă a sufletului dascălesc!

Și totuși, câtă neînțelegere câteodată pentru făclia ce-o poartă cu mândrie și demnitate, pentru rostul lui în viața neamului, pentru însăși necăjita lui existență de rob al lipsurilor și totdeauna, demnitar al conștiinței românești!

După decăli de lupte și afirmări dascălești, după realizări îmbibate de atâta risipă și jertfă sufletească, stăruie încă în mentalitatea multora, numai o condamnată lipsă de înțelegere pentru misiunea și creațiile învățătoarești,

dar chiar o nestăpânită ură ce-și face loc în colțurile unora dintre gazete.

Învățătorimea, demnă în lipsurile și sacrificiile ei aduse zilnic prinos pe altarul neamului, primește cu durere orice neînțelegere sau indiferență pentru toate zidirile ei sufletești; ea nu poate primi însă aprecieri insinuante ca cele din articolul „Chesat“ semnat D. Barbilian în Porunca Vreunii din 1 Ianuarie, 1941.

Nu poate primi acele svârcoliri mintale vecine cu demența, nu pentru rănirea nedreaptă ce i se aduce unui prestigiu clădit din muncă grea și neprecupețită, ci pentru a feri sufletul nației de întinarea inconștienților.

Răspunsul nostru hotărât și demn nu poate fi altul decât acela pe care l-au dat generații după generații de dascăli: mergem înainte, fără șovăire și fără osteneală, pe cărările unui destin național, căruia îi vom da toată strălucirea cerută de jertfirile milenare ale sângelui românesc.

Să stea, deci, la o parte, „criticaștrii“ profesioniști, fiindcă „armata făclierilor“ nu îngăduie niciunui ostaș al ei să se jertfească în scopul destrămării sufletului național.

Rațiunea misiunii noastre, a apostolatului căruia ne-am dedicat, nu este și nici nu poate fi alta, decât a sluji cu credință și cu devotament țelurile curate ale societății-neam.

Nădejdiile neamului românesc; — nu e o lipsă de modestie dacă trebuie s'o știm și s'o recunoaștem cu mândrie, — s'au îndreptat întotdeauna spre sufletul cald și entuziast al învățătorului român.

Nădejdiile acestui neam, se îndreaptă astăzi, cu și mai multă tărie, către întreaga armată a dascălilor, fără nici o deosebire: către bătrânii încărunșiți în experiența zecilor de ani de apostolat, și către tinerii entuziaști și cu dor năvalnic spre muncă și cheltuire de sine. Și acestea ne mângâie sufletele, ne încordează puterile, ne însutește entuziasmul.

Să nu uităm o clipă măcar, că reforma statului este epocală, este istorică; istorică este și datoria școlii, istorică este și datoria învățătorului, să-i pregătească elementele care să susțină, — să dea statului tărie, progres, neînțecat avânt și continuă înălțare.

LAZAR ȘTEFĂNESCU

Ce-a însemnat sufletul învățătoresc în ținuturile desrobite...

După Unirea cea mare, după reinstalarea românismului pe plaiurile înstreinate veacuri de-arândul, cea mai frumoasă operă națională ce se putea începe în ținuturile cu populație heteroglotă, era opera de afirmare a românismului dominant pe căi civilizate; era opera de regăsire și de readucere la sânul vechi familii românești a fraților noștri desnaționalizați; era — în fine — opera de culturalizare a masselor populare înțelegătoare a momentelor istorice ce le trăiam.

Tinerii învățători trimiși de Țară în ținuturile desrobite și-au pus — dela început — tot sufletul, toată puterea lor de muncă, în slujba acestor mărețe idealuri naționale. Conștienți că rolul lor în locuri cu populație heteroglotă are un scop cu mult diferit de al celor din Țara Veche, conștienți că opera de îndreptare a sufletului minoritar care trăia sub stăpânirea ideilor și principiilor de educație străine intereselor noastre ca neam, nu se poate desăvârși decât printr'o muncă dezinteresată și persistentă, au pășit fără întârziere pe calea realizărilor pozitive.

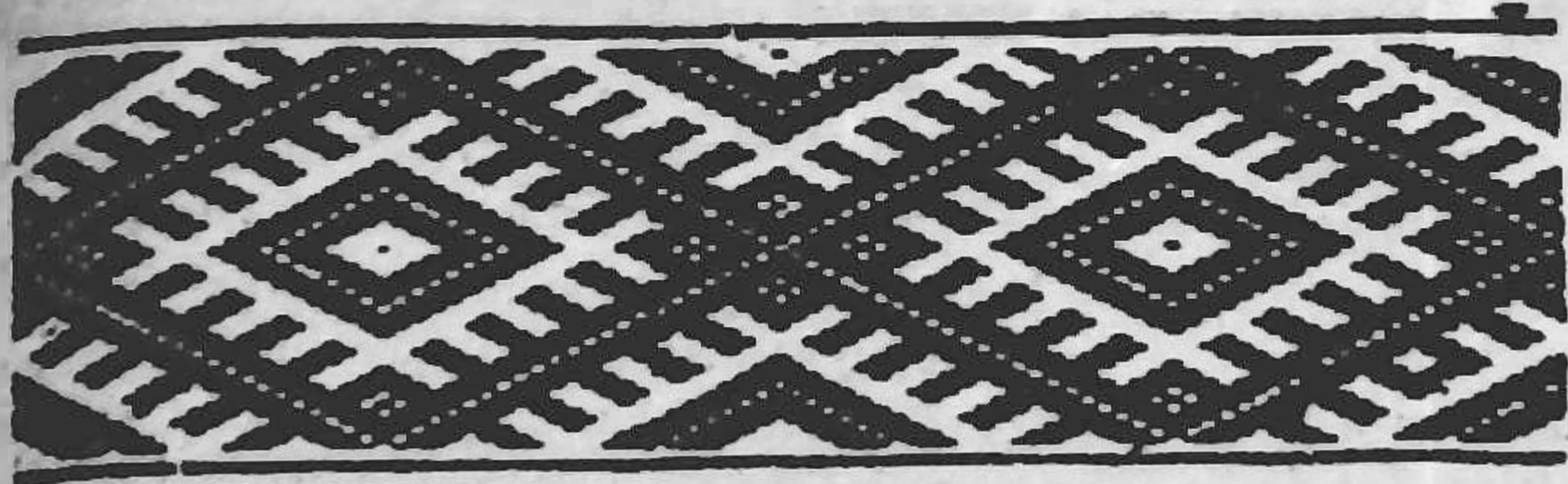
În lupta lor pentru afirmarea demnă și civilizată a românismului dominant, dascălii români și-au dat seama că poziția românis-

mului, în acele locuri, nu poate fi demnă de admirat decât dacă se ridică în jurul instituțiilor de cultură ale statului oficial, acolo unde preocuparea de căpetenie nu ocrotirea biurocratismului formal era, ci formarea de suflete în spiritul, în ideile statului dominant și unde, în același timp, elementul minoritar aflat printre slujitorii români, avea de întâmpinat o altă politică decât aceea întâlnită la alte instituții.

Nu toată lumea de dincolo de hotarul unor astfel de regiuni a înțeles sau a știut ce luptă titanică trebuia să depună un misionar în locuri cu populație și izvoare de aspirațiuni cosmopolite. Se cerea, în primul rând, ca o condiție esențială pentru o sigură reușită a acțiunii, ca misionarul român să fie, cel puțin, la înălțimea streinului din toate punctele de vedere: educativ, intelectual, moral, etc.

„În cea mai luxoasă catedrală — spune cineva — dacă ținuta preotului, predica lui, pietatea și seriozitatea cu care își conduce viața nu sunt la înălțime, sub orice formă, totul e zadarnic“.

În lumea noastră modestă și muncitoare, în lumea fără alte pretențiuni decât acelea de-a ni se da posibilități de luptă pentru afirmarea

Invățătorul și Poporul în Statul Național

Poporul, reprezintă: totalitatea persoanelor de aceeași obârșie, cu un trecut istoric comun, omogen și, firește, cu un ideal unitar.

„Poporul”, nu e tot una cu „națiunea”. Printr’o largă „interpretare” umanitaristă a diferitelor constituții, cărora au căzut victime și fostele Constituții ale Statului Român, în cuvântul „națiune” au fost cuprinse toate minoritățile conlocuitoare. Prin această îngăduință, li s’au acordat dreptul unei „Patrii”, în sensul adaptării la idealul națiunii dominante; rezultatele au fost cu totul contrarii. În tendința lor centrifugală, minoritarii, — de situația cărora nu noi eram vinovați că se aflau în mijlocul poporului românesc, au militat fără încetare în scopul alipirii la statul lor național. Toate concesiile acordate lor, n’au contribuit la o apropiere, ci, ei le-au folosit, tocmai în sens contrariu, socotindu-le slăbiciuni. Într-o măsură, și cu un caracter tot așa de grav sunt erorii, în special cei de dată recentă; unii chiar fără cetățenie română.

Aceștia au adâncit și agravat stările sociale: economice, sanitare, culturale, aflate într’un echilibru nestabil, după războiu. Zadarnice au fost toate mișcările tineretului. La un moment dat poporul cel adevărat, confruntat cu națiunea devenită un tot neomogen, pervertit sus și împingut jos, era răspunzător de ceiace nicio dată nu făcuse.

E vorba deci să precizăm cine este poporul, reprezentat în România de peste 80% țărani:

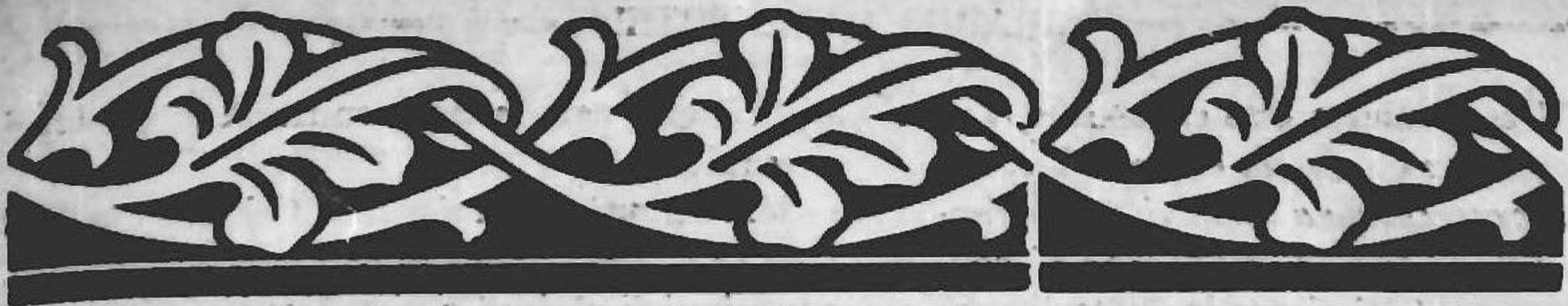
Michelet spune: *Țăranul e nu numai partea cea mai numeroasă a unei națiuni, dar și cea mai puternică, mai sănătoasă; și, cântărind bine însușirile sale trupești și sufletești, în totul lui, e partea cea mai bună.*

Iar Emerson mărturisește: *„Populația orașelor se trage dela țară”*. Deci, nu numai în țările occidentale ci și, mai cu seamă la noi.

În trecutul apropiat, după războiu, s’a discutat mult, proveniența populației orașelor românești și specificul lor adeseori înstrăinat. A fost chiar o tendință de înfrânarea „exodului” populației sătești către oraș.

Problema aceasta, privită sub aspectul orășenizării printr’o imitație „Caragialească”, a sugerat o serie de ordine de cabinet și subiecte debătute în ședințele cercurilor culturale. Invățătorului dela sat, i-a revenit cinstea de a contribui la stăvilirea părăsirii „brazdci” strămoșești.

Cu toate acestea, inevitabilele fenomene sociale: *parvenitismul, afacerismul, pulverizarea proprietății mici și mijlocii dela sate*, lipsa unei valorificări a produselor agricole și industrializate, inchiziția fiscală, lipsa de asistență medicală la sate, și alte multe lipsuri, au îndemnat pe muncitori și meseriași, slujbași modești, ori simpli aventurieri, să părăsească viața patriarhală și curată, unde orizontul sufletească ori cât de modest, nu poate fi pervertit și nici „*indus în eroare*.” Mai cu seamă această banalizată formulă a scuzelor, vinovate”, nu ar fi

Prima reformă

În învățământul primar s'au făcut atâtea reforme, încât pare cam nepotrivit să spui „prima reformă”. Dar; tocmai fiindcă s'au făcut multe reforme și nu am ajuns la rezultatele dorite, ne arată nouă că nu s'a făcut una, care trebuia să fie în capul celorlalte: aceasta ar fi, *reforma cu privire la însuși învățătorul*, sau mai pe scurt: „*reforma învățătorului*. Zadarnic reformăm legea învățământului, — zadarnic reformăm programa analitică — lucru ce s'a făcut aproape continuu dela un timp în coace — dacă nu am isbutit ca și învățătorul să fie la înălțimea acestor reforme.

Se impune deci, întâiu *reforma învățătorului* și numai după aceea să se facă celelalte reforme. Ceva s'a făcut în această privință. Ce-ace mai trebuia făcut, — ca o continuare — prezintă două laturi bine distincte: I: *Pregătirea (hai să zicem tot „reformă”) intelectuală — profesională* și II *pregătirea morală-profesională*. Acestea ar fi cele două arme, cari dacă ar fi bine stăpânite de învățători, am putea merge înainte, pe cărările cele bune, cu oricare dintre legile învățământului, pe cari le-am avut până acum. Fără aceste două lucruri, chiar dacă am avea legi și programe cât de perfecte, nu se va putea face niciodată nimic. Este ceea ce la războiu se numește „*forța morală*”, forța, pe care dacă o posezi, dai puterea de armă și unei băte, iar dacă nu o ai, arma cea mai bună, devine un lucru absolut ne-folositor. Să mă explic: *Pregătirea intelectuală-*

profesională. E drept că în ultimul timp, șc. normală, caută să dea învățătorilor o pregătire mai adâncă, în ce privește cultura g-lă și profesională. E drept că examenele, la care sunt obligați învățătorii, îi fac să-și completeze unele lacune, în ce privește pregătirea ca învățător.

Cu toate acestea nu s'a făcut totul, fiindcă totul este sporadic și acolo unde se face, nu se face complet și desăvârșit, căci școala normală, ca și orice altă școală, oricât timp te-ar ține pe băncile ei, nu poate să aibă pretenția că te-a aruncat în societate complet pregătit. Chiar dacă am adunite aceasta — prin absurd — totuși știința ped. și practica ped. nu stau pe loc, ci ca și toate celelalte științe și practici, progresează, iar învățătorul, care s'ar mulțumi cu ceea ce a dobândit pe băncile școlii — chiar temeinic dobândite — se va vedea că treptat, treptat, va rămâne înapoia timpului și ar ajunge un învățător mediocru, deși la început promitea mult.

Să admitem că învățătorul, în gândul de a se pregăti pentru examen, se pregătește pentru profesiunea școlară totuși, nici aici nu se face prea mult. Întâiu, fiindcă această pregătire, dacă se face, se face în grabă și numai pentru a răspunde frumos în fața unei comisii. Al II-lea, fiindcă pregătirea aceasta încetează odată cu luarea examenului — în majoritatea cazurilor — așa că se întâmplă ceea ce spusei mai sus: învățătorul va rămâne înapoia tim-

pului. Al III-lea, fiindcă aceste cunoștințe, dobândite de învățător cu ocazia examenelor, nu au niciodată caracterul de a folosi în mod practic învățământului, odevăr, pe care, nimeni nu-l poate contesta. Câți dintre învățătorii noștri buni, au aplicat, au experimentat ceva din cele cetite, din cele studiate cu ocazia examenelor? Așa că, lămurit lucru, nici acest examen nu aduce prea mult în vederea celor afirmate mai sus. Ar mai fi acțiunea învățătorului, care-l obligă întrucâtva să se pregătească. Dar acestea sunt lucruri sporadice; căci acolo unde învățătorul, pornește la lucru, pornește dintr'o tendință idealistă, fără a fi complet edificat, învață totul lucrând pe cont propriu și mai rari cazuri au fost când au riscat să aibă mari pierderi morale și materiale. În aceste pierderi îl demoralizează, pentru tot restul acțiunii lui de viitor.

În ce privește latura cealaltă: *moral profesională*, apoi n'am fi atât de înapoiți, dar nici la înălțimea pe care o vrem noi. Învățătorul a fost și este idealist însă nu rari sunt cazurile când acest idealism, din nenumărate cauze, slăbește, ba chiar se prăbușește, din înălțimi, ca vulturul căruia glonțul dușman i-a rupt o aripă. Și tocmai pentru aceasta trebuie făcut ceva să nu mai avem prea multe cazuri de prăbușire a aspirațiilor noastre ideale învățătorești. Este nevoie adică, de întreținerea și cultivarea acestui ideal învățătorească, — lumină călăuzitoare pe cărarea aspirațiilor noastre profesionale.

Forța morală profesională s'ar putea traduce și în alți termeni; i-am putea spune: dragoste de misiune, conștiința datoriei împlinite, puterea de a merge mai departe pe drumul bun al școlii, este unul din factorii absolut necesar învățătorului din toate timpurile, dar mai ales celui de azi. Acești doi factori: forța morală și forța intelectuală-profesională, mână în mână, vor putea avea învățătorul dorit de toți.

Ce s'a făcut pentru promovarea acestor două forțe? Un început bun s'a făcut, însă, numai începutul.

I. Căducătorii noștri încearcă să ne scape de influențele hupte de partid. Gândul lor bun, să fie ~~un~~ de ~~lucru~~ ~~dăcătine~~, pentru trăi-

nicia lui în patrimoniul spiritual al școlii și neamului.

II. *Armonizarea salariilor*. Cel puțin în febul cum se aude la data când scriu aceste rânduri, sunt indicii că încă o piatră pe lângă cea dintâiu, s'a pus pentru reforma învățătorului. Roadele nu vor întârzia să apară imediat ce se va realiza.

Dar pentru această reformă a învățătorului, nu s'a făcut prin cele două legiuiri, decât un început prețios și absolut necesar. Ce-ar mai trebui făcut? Voiu arăta mai jos.

Cu alte ocaziuni, am mai adus vorba de un lucru, pe care îl cred absolut necesar, pentru promovarea noastră ca învățători. În vara anului 1935, când seria mea și-a sărbătorit 10 ani de la absolvirea școlii, la propunerea unuia dintre profesorii noștri de a se forma asociația „*Amicii Șc. Normale*“, am formulat un proiect de statut publicat în „*Graiul Dv.*“, în care prevedeam printre altele, că odată pe an, 3—4 zile, sau chiar o săptămână, învățătorii să se adune la vechiul isvor (șc. normală) și acolo, sub călăuzirea profesorilor școlii, să se pună la punct anumite chestiuni cu caracter didactic. Adică să se facă o confruntare între practica și teoria pedagogică. Să se stabilească modul practic de realizare a principiilor pedagogice, în raport cu realitățile cu cari lucrăm noi, etc., etc., iar pe deasupra să facem ca sufletele noastre să pornească la lucru cu mai mult dor și cu mai multă dragoste. Aceasta ar fi, ceea ce s'a făcut de mult la alte instituții: cursuri de formare, cursuri de informații, cursuri de inițiere, etc.

E drept că legea înv. parcă a avut ceva în intenția ei, prin acele cursuri de specializare — lucru manual, muzică, agriculturi, etc. — însă nu știm ce rezultate au dat. Cercurile culturale (cele de categoria mai recentă) parcă au voit ceva, dar au sucombat prea repede.

Conferințele pedagogice, cari s'au ținut din când în când, sunt bune, dar păcat că sunt cu caracter teoretic și foarte rari, atât în ce privește și timpul și spațiul.

Vechile conferințe generale, au fost destul

de bune, mai ales pentru timpul acela; păcat că azi nu mai sunt nici așa. Incercări tot au mai fost, nu însă cu caracter oficial.

Ex.: Cercul de studii al institutorilor dela Târgoviște, a fost o încercare îndrăzneată și laudabilă. Era însă prea mic și prea puțin ca să se poată face ceva definitiv, deși intenția inițiatorilor era dintre cele mai frumoase. Acestea ar fi încercările făcute în învățământul primar.

Exemple frumoase, le avem noi însă din alte părți.

I. *Armata*. Aici ofițerul activ este obligat să urmeze „Școala Specială” și câte alte cursuri de specializare și de informații, fără să se gândească cineva, că s’ar produce vre-o pierdere materială de bani sau de timp necesar pentru instrucția trupei; și fără să se gândească iarăși, că prin aceste cursuri — școli — să se simtă cineva jignit, cum e cazul la noi în învățământ unde trimitem la unele cursuri, pe cei calificați „slabi” nepregătiți.

II. In străinătate, aceste cursuri de formare și au importanța lor deosebită.

Dece în învățământul primar, (căci acesta ne interesează pe noi) să se ignoreze atât de mult acest lucru? Ce s’ar pierde și ce s’ar câștiga, dacă învățătorii, împărțiți în serii, s’ar aduna în fiecare an un anumit timp în unul din centrele județului, și acolo, după un program stabilit, s’ar face ceea ce este absolut să se facă, pentru a pune pe învățator în pas cu vremea din punct de vedere al științei și practicei pedagogice.

I-am putea spune fără greșală „Tabără de muncă profesională”, tabără ce va folosi țării la fel sau poate chiar mai mult ca celelalte „tabere de muncă”.

Cazul Dâmboviței: Cele câteva sute de învățători, se vor aduna în serii, fie la unul din internatele din oraș, fie chiar la sat undeva, să se țină un anumit timp (7—10 zile pe vară) iar dacă e posibil și mai mult, pe cheltuiala învățătorilor. Aceste cursuri, le putem numi ori cum am vrea, dar prin ele, să se urmărească promovarea celor două forțe, de cari am vorbit la început.

Încă din timpul anului, se vor discuta teoretic prin revista noastră „Graiul Dv.”, (care va

trebui să aibă neapărat o rubrică specială pentru chestiuni pedagogice) toate problemele ce se vor pune la aceste cursuri — dacă e posibil. Învățătorii se vor informa din timp și vor aduna material de documentare teoretică și practică, din lucrări pedagogice și din activitatea lor, iar la cursuri vor veni oarecum inițiați în chestiunile ce se vor pune pentru rezolvare. La cursuri, va fi întâiu partea teoretică, susținută de un specialist în materie, care va cuprinde expuneri și inițieri teoretice, pentru a se clarifica anumite principii și anumite chestiuni didactice; aceasta, ca o completare a celor studiate de fiecare acasă. A II-a parte va avea un caracter semi-practic, unde se va pune față în față expunerea teoretică (lumina teoretică cu practica realizată de fiecare dintre noi, acolo unde lucrăm. Vor fi ședințe de discuție și de lumină, unde pentru desbaterea unei anumite chestiuni se vor înscrie din vreme cei interesați pentru a lua cuvântul. Iar din aceste discuții vor ieși lumini călăuzitoare, pentru timpul când vom lucra la școală.

In a III-a parte se va trece la pură practică, unde evidențierea principiilor va fi destul de limpede. Să luăm un caz: Chestiunea metodei centrelor de interes. Va veni întâiu, un om competente — profesor de specialitate — care va expune teoretic, fundamental și tot ce se poate spune în legătură cu această metodă. In partea (i-am zis noi) semi-practică, vor lua cuvântul toți acei, cari au căutat să aplice această metodă în școală, expunând fiecare modul cum a înțeles s’o aplice. Din discuții se va vedea câtă lumină se poate aduce, ca și cum se poate realiza la noi, ținând seamă de realitățile noastre, din această metodă atât de trâmbițată în programa analitică. A III-a parte poate fi pur practică, unde se va arăta practic metoda cea mai bună, pentru care vom cădea cu toții de acord. Învățămintele vor fi notate, iar învățătorii vor lucra cu totul altfel de aci înainte. La fel ar fi și cu alte probleme ce ne interesează ca învățători.

Tot cu această ocazie, se pot fixa anumite școli din diferite regiuni ale județului, unde să se experimenteze anumite sisteme de învățământ, iar în anul următor, fiecare își va aduce documente și rapoarte de ce și cum se poate

realiza. Specialistul teoretic își va avea cuvântul său și va fi chiar îndrumătorul și supraveghetorul imediat și cel mai de aproape al acestor școli de experiență.

Numai în urma constatărilor făcute pe întregul țară, legiuitorul va ști ce și cum să legeze. Altfel totul va rămâne scris, ca și până acum, pe hârtie. Și așa în fiecare an, învățătorul va fi pus la curent cu tot ce e nou în ramura sa de activitate, va fi în pas cu timpul, se va face adică pregătirea sa intelectuală — prof. Dar, afară de aceasta, tot acum se va face și cealaltă pregătire a învățătorului — pregătirea moral-profesională. Se va redeștepta acolo unde e nevoie, acel entuziasm caracteristic nouă învățătorilor. Cu cât drag de carieră va pleca învățătorul la școala lui, cu cât dor de muncă

se va întoarce el în satul lui, când vede ce se poate lucra și ce e posibil să se facă dacă este suflet.

Sunt sigur că entuziasmul învățătoresc va crește an de an, că învățătorii vor fi oameni, pe cari, dacă se va înțelege rostul acestor cursuri anuale învățătoresci. Nu vom mai avea atâți căzuți la examene, nu vom mai da ocazie ziarelor să persifleze pe seama noastră, ci vom face din învățător, omul demn de a fi respectat, omul, care în țara asta, are un rost și o mare misiune.

Scăpați de politicianism, scăpați de mizeria materială, treziți și luminați sufletește, învățătorii vor fi adevărații luminători ai satelor și ai neamului.

GH. I. POPESCU-SĂCUENI

De unde venim noi

Din vobura sufletească a învățătorilor refugiați.

Mă socot îndreptățit, să abordez și eu chestiunea noastră a inv. refugiați, cu toate că s'au mai scris în această revistă, rânduri sincere asupra acestei atât de dureroase probleme.

Scriu despre ce am trăit noi, inv. refugiați, pe meleaguri vremelnice pierdute; alții au scris, sau vor mai fi tentați să scrie, despre ce bănuiesc și ce au auzit din lupta noastră.

Pentru a convinge de rostul acestui articol deslușitor, și pentru a învedera nesdruncinata credință în dreptatea noastră, făgăduiesc că latura materială a problemei nu va fi nici măcar atinsă în această înșirare de gând dăscălesc, ci numai zestrea spirituală, munca noastră de ani de zile în slujba școlii românești, perseverența neînduplecată cu care am înțeles noi să apărăm de umbră ferestrele țării românești, la margine de țară.

Scopul? Sunt colegi cari nu ne cunosc, alții nu ne înțeleg vifonița din suflete și câțiva, puțini desigur, cari nu vor să ne înțeleagă. Noi am stat în vântul și ploaia dușmăniei străine, am lucrat descoperiți nu numai ca învățători, pentru școală și sat, dar ca Români avem

mândria de a fi fost însărcinați cu păstrarea demnității naționale, plenipotențieri ai unei conștiințe, ce nu s'a vrut și nu se vrea niciodată umilită nici din inconștientă și mai ales nici din nepregătire.

Au plecat de aici, spre rosturile de acolo, de tineri. Eram bogați, foarte bogați, averea noastră fiind entuziasmul, iar gândul nostru fiind munca.

Indemnul interior, care ne-a trimis pe unii în locurile scaldate întâi de răsăritul soarelui, iar pe alții în satele aprinse cele din urmă de văpaia de foc a asfințitului, nu pornea numai din nestăpânita dorință de a înfige plugul misiunii noastre pe teren, ci mai ales pentru a verifica acest plug, în cele mai țelinoase ogoare ale țării, acolo unde nu numai greutatea școlii ne așteaptă cu îndărătnicie, dar mediul ne era cel mai mare dușman.

Cine ne pregătise pe noi pentru viața trăită în regiuni cu populație minoritară? Nimeni. Experiența urma să ne-o căpătăm, iar până atunci, tactul era singurul nostru aliat. Sigur că în primele noastre avânturi, n'am ie-

șit întotdeauna învingători. Nu ne cunoșteam suficient de bine protivnicul. Mai târziu, lucrurile s'au schimbat. Din frământarea noastră sufletească, a țâșnit luminos adevărul, că pentru a putea lucra cum vrem în școală, trebuia mai întâi dată lupta cu populația. N'a fost de loc, un lucru ușor.

Zi de zi, ceas cu ceas, trebuia să ne corectăm în vorbă și în faptă. Ce era mai greu, era faptul că populația de origine străină era dispusă să sublinieze la noi numai ce ani fi putut greși, iar populația românească își zicea că, „nu de poame bune, am fost trimiși noi acolo“.

Primul lucru ce l-am vrut realizat a fost să-direa convingerii, că nu ne-am dus acolo să-i facem români cu forța ci ca să-i ajutăm, să-i pregătim în a se simți bine în comunitatea de simțire românească.

Am fost întotdeauna cu ei, în ceiace au avut bun înrânșii. Nu ne-am sfiit să-i cunoaștem sub toate aspectele lor sufletești, nu ne-am dat în lături de a le cere sfatul în chestiuni cari bănuiam că le-ar satisface orgoliul lor de oameni cu experiență, pentru ca prin porțile sufletului lor lăsate deschise, să intrăm noi, învățătorii români, să ne cuibărim acolo și să-i împingem spre țelul dorit.

Nu ne-a intimidat veninul din ochii unora, cum nu ne-a descurajat boicotul sau desconsiderarea altora. *Privațiuni de tot felul, am îndurat stoic.* În multe sate, învățătorul fiind singurul funcționar român, e de închipuit cât de grea, a fost lupta cu cei cari nu erau dispuși să-ti întindă nici o cană cu apă.

Din încrederea pe care am reușit să le-o insuflăm și din convingerea că vom birui, s'a format vadul de simpatie, pentru învățător ca om, la început, mai apoi pentru școală. Ne luptam cu lipsa de frecvență, pentru că amenizile se dau numai, dar nu se încasau. Copiii, vorbeau numai la școală românește, acasă părinții le puneau în mână ceasloave cu conținut și duh strein. Munca noastră, la început, era asemenea zidirei meșterului Manole. Ce zideam noi la școală, surpau sătenii acasă. Câtă stăruință ne-a trebuit, pentru ca în acele locuri să ne vedem școlile pline, și să ne bucurăm la ouzul unei perfecte limbi românești. Până în urmă folosind toate mijloacele ce ne stau la

îndemână, am reușit a creia în jurul școlii un cerc de interes al populației.

Unul din aceste mijloace, a fost și manifestările colective ale învățătoriniei, realizate prin cercurile culturale ca și prin adunările învățătoarești, convocate de autoritatea școlară, în anumite centre, manifestatii la care populația eteroglotă, venea la început din curiozitate, mai apoi din plăcere. În felul acesta, lupta pentru câștigarea în jurul școlii românești, evoluând înspre biruința noastră, țelurile au suferit o modificare în plan. Am început lupta condeiului, pentru cealaltă categorie de *neprieteni, pătura intelectuală eteroglotă.* Avem mândria, că nu ne-am limitat numai la revista pur învățătoarească. Au fost locuri unde în capitale de județ, singura afirmare a drepturilor noastre de neam, au ciustit-o învățătorii. Ziare, reviste, cămine, instituții economice, manifestări artistice, au trăit numai prin învățătorime.

Impuneam întotdeauna prin dărzenie și atitudine dreaptă, câștigam prin perseverență, și perseveram din neînfricată noastră conștiință, că tot ce facem e numai o parte din ceea ce așteaptă țara dela noi. *Situații materiale nu și-a creiat nimeni acolo, de dragul căreca să stăruie a rămâne pe granițe.*

Ceiace ne-a păstrat acolo întregi cum ne-am dus, a fost numai frumusețea misiunii noastre, care, trebuie s'o recunoască oricine, — era alta decât aici. Orizonturi mai largi, activitate mai împrăștiată, mulțumire sufletească cu fond mult mai bogat decât aiurea. Sunt acolo locuri pe care le-am sfințit prin muncă și unde ne-am lăsat părți din ce era mai curat în „eul” nostru. Evenimentele pe cari le-am trăit cu toții, ne-au smuls din rădăcinile prinse acolo. Sămânța îngropată va rodi însă după ce va trece și această iarnă a istoriei românești. Goniți de involburarea destinului protivnic acestei nații, ne-am strâns lângă inima ei. Suntem cei cari am plecat tineri, am rămas tineri și am sosit aici tineri. Puterea noastră de muncă e verificată și răs-verificată. Nu am alergat niciodată după glorie ieftine, dar unde am fost puși prin ordin, *am rămas.* Nu ne slujim pe noi, ci pe toți, căci deaceia suntem colegi.

Cooperafia școlară

Chestiunea cooperafiei școlare a preocupat și preocupă conducerea oficială a școlii care, aproape în fiecare an, nu pierde din vedere de a da dispozițiuni în ceiace privește cooperativele școlare.

La aceste îndemnuri, mulți dintre membrii corpului didactic au pornit la lucru organizând cooperative școlare, din activitatea cărora s'au putut vedea foloasele multiple pe care le poate trage învățământul, de pe urma acestor instituțiuni anexe la școala cea nouă, cerută de lupta pentru refacerea generală a Țării și a Neamului nostru.

Astfel s'a putut constata, în mod practic, că provocând pe copii să colaboreze la lucru în cadrul comunităților de muncă, îi punem în stare să participe la o acțiune colectivă din care să înțeleagă viața de mai târziu, să prețuiască și să cinstească rodul muncii individuale și colective și în același timp, să li se desvolte gustul pentru cariera spre care au înclinări naturale.

Nicăiri nu se pot aplica mai bine principiile școlii active ca în cadrul cooperafiei școlare și nici o instituție anexată școlii nu poate da rezultate mai bune în ceiace privește pregătirea elevilor pentru viața omului matur.

— În activitatea desfășurată la cooperativa școlară, elevii sunt puși în fața realităților și astfel învață să observe, să experimenteze și să tragă concluziunile cele mai naturale.

Curiozitatea și dorul de muncă li se desvoltă

în mod spontan; ajutând la lucru pe învățator și pe colegi în școală, pe părinți și pe frați acasă ei se instruiesc singuri și astfel își fac o pregătire mult mai temeinică pentru viața grea și plină de obstacole ce îi așteaptă.

Pentru a putea da foloasele schițate mai sus, cooperafia în școală trebuie să urmărească deopotrivă atât scopul formal cât și cel material.

Centrul cooperafiei școlare îl formează cooperativa școlară, care grupează în jurul ei toate comunitățile de muncă și le subordonează școlii și învățământului.

Înainte de a proceda la înființarea cooperativei școlare, inițiatorul trebuie să studieze chestiunea cât mai bine, să lămurească pe elevi despre necesitatea acțiunii și să-i captiveze pentru ideia cooperativei școlare.

Baza cooperativei școlare o formează capitalul social subscris de elevi, depunerile făcute de învățatori și de părinți, precum și ajutoarele primite dela oamenii de bine sau dela instituțiunile locale.

Acest capital inițial poate fi mărit prin venitul serbărilor școlare, dar mai ales prin valorificarea muncii elevilor, deoarece banii primiți de ei sunt bani de-a gata, în timp ce banii rezultați din munca lor în grădină, în atelier și în alte diferite ocaziuni, colectare de plante medicinale, materii prime etc. sunt banii creați prin eforturile lor.

Cu acest capital se va începe comerțul pro-

prin eis prin aprovizionarea elevilor cu cărți, rechizite școlare, materiale pentru lucru, pâine, covrigi, cornuri, dulciuri etc.

Toate operațiunile vor fi făcute de elevii din ultimele clase, aleși dintre cei cu aptitudini mai bine trasate, iar învățătorul va supraveghea numai și va da diferite sugestii dela caz la caz, exercitând o influență indirectă asupra elevilor, care dă rezultate mult mai bune de cât influența directă.

Socotelile cooperativei școlare se vor ține în registre imprimare sau în caiete liniate, vizate la începutul anului școlar de către conducătorii cooperativei și contra vizate de organele de control școlare, cu ocaziunea inspecțiilor, sau a convocării, pentru îndrumări pe centre.

În cazul când conducătorul cooperativei nu este inițiat în contabilitate, va face apel la contabilul băncii, sau al cooperativei locale și în lipsă, va ține o socoteală mai rudimentară într'un jurnal de încasări și plăți, într'un caiet de mărfuri intrate și ieșite și într'un caiet partizi pe conturi și persoane.

Acest sistem de socoteală simplă dar precisă, este preferabilă unei contabilități rău condusă.

Ea este foarte potrivită pentru cooperativele școlare nou înființate, care n'au la dispoziție fonduri pentru registre de contabilitate așa de costisitoare, dar care găsesc cu ușurință trei caiete, ce pot fi liniate după dorința și concepția fiecăruia.

În cadrul cooperativei școlare se vor orga-

niza diferite secțiuni, comunități de muncă, pentru ținerea curățeniei în clase și în școală, pentru organizarea de serbări și de excursiuni școlare, pentru colaborare la pregătirea lecțiilor și a diferitelor acțiuni colective.

În calea unei activități așa de rodnice prin cooperarea școlară, stau o mulțime de piedici, dintre care amintim pe următoarele:

1. Starea de pasivitate a educatorilor și a elevilor.

2. Lipsa de corectitudine și cinste în aprovizionarea elevilor cu cele necesare și în valorificarea muncii lor. Acolo unde n'a fost această piedică, s'a ajuns la realizări frumoase.

3. Lipsa de înțelegere, pentru cooperativa școlară, din partea părinților.

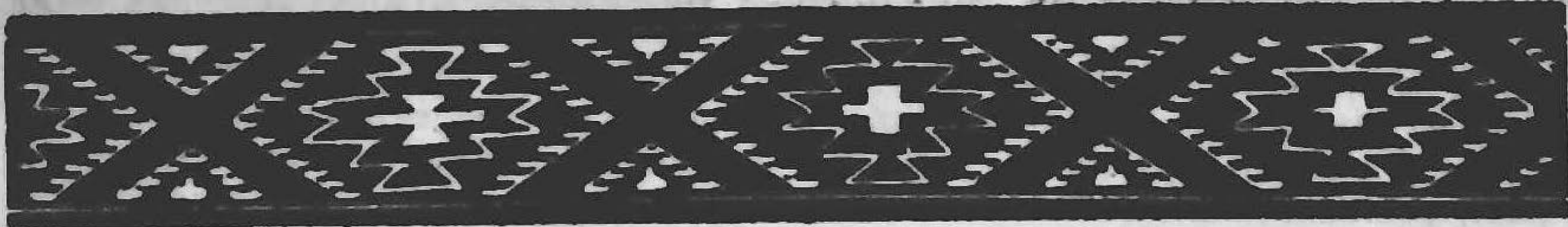
4. Lipsa de pregătire a învățătorilor în ce privește înființarea și conducerea cooperative-ilor școlare, deoarece cooperativele școlare de pe lângă majoritatea școlilor secundare și normale au fost târziu înființate și n'au funcționat normal.

5. Lipsa unui aparat de îndrumare și control organizat, pentru cooperativele școlare, de către Ministerul Educației Naționale de comun acord cu Institutul Național al Coope-

Datorită acestor piedici principale, s'a ajuns la starea de lăncezeală a multor cooperative școlare, iar înlăturarea lor ar pune cooperarea școlară în situația de a-și da roadele ei bine-făcătoare.

Nicolae Diaconescu-Ciuc

Crestături pe răbojul sătesc

În istoria social-politică a țării noastre, s'a frământat de nenumărate ori și în felurite clipuri problema țărănească.

S'a căutat a se demonstra — și pe drept cuvânt — că problema țărănească, problema satului, în tot ce are el ca organizare economică și spirituală, trebuie socotită ca cea dintâi de cercetat, ca una din cele mai însemnate probleme ale existenței și prosperității statului.

Am avut, ca urmare acestui proces de înțelegere politică și socială, o eflorescență de opere literare, care de un secol încoace, a căutat într'una frumusețile vieții la țară și calitățile țaranului român.

S'au îmbătat toți de romantismul acesta literar și artistic, și prea puțini au fost aceia cari s'au aplecat cu simț critic asupra vieții sătești, cu aspecte de multe ori în adevăr tragice.

Rezultatele n'au întârziat să vină. Ele s'au arătat nefaste și falimentare și ne-au isbit crunt în așteptările și năzuințele noastre de ridicare platonice a țărănimii.

Țăranul român n'a înțeles nimic din cântecul ce i-au dedicat scriitorii, și viața satului a fost influențată și a folosit prea puțin din poezia și romantica noastră prețioasă.

Satul, cu tot ce are el ca moșteniri prețioase

ori achiziții întâmplătoare, a rămas aproape în aceeași stare economică și sanitară de acum 70-80 de ani. Și afară de mici excepții cari privesc mai mult periferia vieții lui sufletești, se găsește astăzi în aceeași indiferență, în aceeași încremenire spirituală ca și pe vremea „feștilor cu seu“ și a „geamurilor de hârtie“.

Lupta pentru smulgerea satului din această încremenire spirituală a pornit de mult. Ne rezervăm dreptul să arătăm în alte numere ale revistei, cauzele pentru care nu s'au atins rezultatele ce s'au urmărit, precum și mijloacele pe cari le socotim nimerite — mai ales în vremea de astăzi — pentru trezirea și antrenarea țărănimii pe drumul unei vieți mai plină de lumină și mai folositoare întăririi sufletului românesc.

Din nevoia împlinirii acestui postulat de importanță națională, a răsărit și gândul nostru de-a rezerva în cuprinsul revistei „Graiul Dâmboviței“ un colț al „vieții satului“, unde vom debata tot ceace prezintă satul și țărănimea mai caracteristic și de mai multă necesitate națională.

Gândul nostru îl vrem permanentizat, și facem un apel călduros către toți condeierii, către toți făuritorii de slovă românească, să vină în jurul și slujba lui.

Fără să facem deosebire de colaborări, ori de unde ar veni ele, ne gândim, mai ales, la colegii învățători. Ei înțeleg mai mult din subiectul satelor, din nevoile și năzuințele lor, pentru că trăiesc acolo și-și cheltuie entuziasmul în aceleași realități țărănești.

Astăzi, când s'a dovedit statistic, că noi n'asem încă a ne sprijini temeinic pe o burghezie românească, și că singura pătură de consolidare națională este cea țărănească, atenția tuturor trebuie să se îndrepte spre sate și spre reprezentantul lor tipic, învățătorul.

În epoca noastră de frământări, de preferențe, de căutare avidă spre noi orizonturi, punctul de onoare va fi înscris de cei ce vor scula din somnul letargic masa țărănească, narcotizată secole de-arândul cu tot felul de baliverne, spre a putea fi exploatată cu cinism, tocmai de cei ce erau datori s'o lumineze și s'o ridice la sentimente mai umane.

Învățătorul nu va lipsi și nu trebuie să lipsească din primele rânduri ale aceluia cari vor înscrie și realiza acest punct de glorie și cimentare românească.

La sate, misiunea învățătorului este cum nu se poate mai însemnată.

Acolo, la rezervorul de energie a neamului, acolo unde se află comorile spirituale ale bunilor și străbunilor noștri, unde se poate găsi oricând, permanent, generatorul național și de unde țâșnește ca din adâncuri infinite, lava de ridicare a societății țărănești, — acolo va găsi învățătorul cel mai minunat teren de lucru, acolo va trăi intens, sub toate aspectele și în toate nobilele ei simțiri, o viață în care s'a născut și pentru care s'a pregătit, — viața sătească; — acolo va fi cineva!

Astăzi mai mult ca oricând, este vremea satelor, și nici un alt slujbaș nu poate fi pivotul

de fructificare rodnică a acestei vremi, ca învățătorul.

Numai prin felul cum își va înțelege el misiunea, cultura satelor nu va mai rămâne obiect de dialectică critică, sau de poetizare, ci va fi făcută părtașă a sufletului colectiv, a sufletului național.

Prea adesea ne-am lamentat și încântat deopotrivă, am criticat și înălțat fără nici un temei; astăzi se cuvine să judecăm drept și să privim realitatea în față: satele, prima preocupare a statului, a funcționarilor, a opiniei publice și mai cu seamă a învățătorului.

Și, e bine să se știe un lucru: nici odată în cursul istoriei învățământului nostru primar, nu s'a vorbit de o glorie a învățătorilor la orașe, ci de mucenicia eroică a celor dela sate; și iarăși, nici când nu se va înscrie la orașe, — unde sunt atâtea potenze de culturalizare, — o victorie mai frumoasă ca în lumea satelor, unde aproape că nu este nimic de refăcut și de îndreptat, ci „totul de întocmit din nou ca dela zidirea lumii“, unde trebuie ca „buruiana cea rea plivită, socotelile celor tari dejucate și binele celor mulți săvârșit cu silnicie împotriva resemnării lor“, — cum spune cu atâta îndreptățire un scriitor român.

Ridicarea vieții sociale a satelor, să fie primul comandament al întregii națiuni.

În vederea acestui comandament de vitalitate națională, să mobilizăm toate energiile creatoare ale satelor, și din munca lor, din licărirea și stropii psihici ai țărănimii, ca și din infiriparea de gând și suflet a celor ce înțeleg să ne sprijine, să încrustăm aici, în răbojul „vieții satului“, mândre rubine de vrednicie românească.

LAZĂR ȘTEFĂNESCU

Căminul Cultural și Satul

Căminul Cultural a răsărit pe câmpul vieții românești dela sate, din sămânța păstrată în tradiția de viață obștească moștenită dela stră-

moși. „Satul românesc“ — scrie Anton Bălota — „este la origină un nucleu familiar, care s'a dezvoltat în curs de generații succe-

sive pe bază genealogică într'o așezare omenească cu caracter rural.

Individualist în ce privește proprietatea, aristocrat în selecțiunea valorilor, cu un sfat compus din cei buni și bătrâni pentru soluționarea neînțelegerilor și împărțirea dreptății, cu oaste țărănească, pentru apărare, cu un aspect economic specific și o viață sufletească proprie.

Până astăzi satul românesc se înfățișează ca o unitate socială, înăuntrul căreia legăturile de sânge și de tradiție, sporite de rudenția spirituală, creată de biserică, îngrădesc apucăturile egoiste, disciplinează și selecționează valorile, schițând o ierarhie naturală în care se oglindește sănătatea morală a satului. Bunul simț al țaranului cu care, pe drept, ne lăudăm, este produsul atmosferei spirituale, încă nevi-ciată, a satului. Concretizarea acestui bun simț era sfatul satului de odinioară, cu sediul în tindă bisericii, și tinde să devină pe viitor căminul cultural de astăzi.

Ne găsim, prin urmare, pe firul de tradiție strămoșească, întrerupt un timp oarecare de vi-trege împrejurări istorice, reluat acum de căminul cultural.

Momentele grele prin care am trecut și vom mai trece poate, chiar dacă au provocat o lăncetare a activității căminelor, n'au împușinat cu nimic încrederea sătenilor în ele; după suspendarea legii Serviciului Social, când mulți s'ar fi așteptat la o disolvare a căminelor, cu surprindere s'a putut constata că activitatea lor a continuat neturburată, ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat, făcându-se, prin aceasta, dovada că existența căminului este dincolo de legea scrisă, este adică în tradiția poporului, pe care nu poate nici o lege s'o desființeze ori s'o suspende, fără numai dispariția poporului însuși; de aceea sperăm că vom ieși d'asupra necazului acestor zile, cu încrederea sporită în această instituție verificată în așa de grele încercări. Și dacă considerăm căminul din punct de vedere al examenului la care a fost supus în

aceste zile de grave prăbușiri, examenul cărui alte instituții n'au rezistat, suntem îndreptățiți nu numai să credem în vigoarea rădăcinilor sale, dar și să nădăjduim într'o acțiune de primenire și înălțare a vieții satului, și cu satul, a vieții statului, prin cămine.

Satul și statul se găsesc istoricește într'o legătură organică, vigoarea etnică a satului a garantat autoritatea și prestigiul politic al statului. Sleirea vitalității satului, a atras după sine ofilirea organismului de stat înăuntru ca și în afară. Țăranul legat de pământul și credința strămoșească, dădea țării pe vremuri oastea țărănească; când condițiile sociale din diverse împrejurări s'au înrăutățit, când țăranul a ajuns clăcaș, satele s'au părăginit și cu ele a decăzut, politicește, statul. Linia de evoluție politică a statului merge paralel cu linia de evoluție socială a satului. Această constatare istorică pune în lumină rolul important al căminelor culturale. Fiind locașul de întâlnire și de sfat al frunțașilor satului cu preotul și învățătorul, căminul cultural se alătură școalei și bisericii în acțiunea de luminare a satului, mai cu seamă în problemele practice privitoare la starea sănătății, a organizării muncii și a educației tineretului.

Pe când toate celelalte instituții și autorități privesc viața satului dintr'o anumită latură, căminul cultural este ținut să aibă o privire de ansamblu, care sintetizează, proporționează și echilibrează rațional nevoile satului cu puterile fizice și morale ale obștei realizând, prin sfatul din fruntea căminului o unificare în tendințe și gânduri, o unitate de acțiune menită să premenească viața satului, în numeroase cazuri infectată de absurde și dăunătoare neînțelegeri. În măsura în care căminul desăvârșește această unificare și unitate de acțiune în sat, în aceeași măsură a făcut cel mai mare serviciu statului, a cărui forță și unitate se sprijină pe forța și unitatea satului.

PR. G. BRĂNIȘTEANU

Casa învățătorilor

Un deziderat important al congreselor învățătorești, un vis al generațiilor de luptători — *Casa Învățătorilor în Capitală* — este astăzi realitate, sub înfățișarea uneia dintre clădirile frumoase și solide din București, str. Sfinții Apostoli nr. 14. Strada cu nume predestinat.

Ziua de 20 Ianuarie 1941, când Asociația Generală a Învățătorilor a devenit proprietara unei mărețe case în București, merită să fie reținută de istoricul învățătorimii organizate. A fost dat corpului nostru să realizeze acest imperativ în zile de sbucium și mari greutăți pentru neam și țară.

Purtându-ne mintea înapoi, găsim în mijlocul entuziasmului cu care colegii răspundeau apelului Asociației Generale, contribuind cu obolul lor modest la mărirea fondului casei, și momente grele, de amenințare a inițiativei. Insul politic din trecut, pus pe gânduri de solidaritatea învățătorească, împiedeca prin ordine oficiale reținerea prin statele de salariu a ratelor benevole ale învățătorilor pentru întărirea fondului casei. Alții, duși de reaua credință a intereseșilor, plecau urechea la șoapta calomnioasă: „Fondul casei s'a irosit!” Banilor, greu și cu jertfe adunați, li s'a dat altă folosință“. Și altele, îndurate cu stoicism de conducătorii în a căror chiverniseală fusese dată realizarea acestui proiect: *temelie proprie în Capitală pentru învățătorii țării*.

O avem astăzi, mai solidă și mai mândră decât gândul modestiei noastre și-ar fi inchipuit-o.

Casa largă de zid, cu 64 camere, fiecare apartament cu baie, bucatărie și pivniță proprii, parchete, un al doilea corp de clădire în curte, și toată această gospodărie scumpă a învățătorimii, înconjurată de curte și grădină, aici în mijlocul Capitalei unde palma de loc este o avere.

Prețul de cumpărare, care s'a vărsat numerar la încheierea actului a fost de lei 7.800.000, plus taxele fiscale etc., ridicându-se la 9.000.000. Imobilul a fost evaluat la 17 milioane de Creditul Urban, iar valoarea reală, după experți, trece de 20.000.000 lei. Asociația Generală, reușind să facă această norocoasă achiziție, care a înstărit-o cu cel mai frumos sediu al vreunei alte bresle în Capitală. Nu numai că a fost plasat ideal fondul, dar a adus un câștig cel puțin egal capitalului de cumpărare, din chiar momentul intrării în proprietate. Sediul Asociației Generale, Cămin pentru colegii care vin din provincie cu nevoi la București, Bibliotecă, Muzeu, Expoziții, Sală de adunări, Cooperativă, pentru toate este astăzi loc în Casa Învățătorilor, rămânând numeroase apartamente pentru închiriat, care vor aduce anual un venit aprox. 1.000.000 lei, care va putea fi întrebuințat pentru întreținere și opere învățătorești.

Fotografiile din acest nr. al revistei „Grăiul Dâmboviței”,

CASA NOASTRĂ DIN CAPITALA ȚĂRII

1. Casa Învățătorilor din Capitală

1

2. Clădirea vedută în spate și lateral, din curte.

2

3. Al doilea corp al imobilului, cu fața spre grădina casei.

3

chiar apa frumoasă cum au eșit, nu sunt decât o pală imagine a realității. Casa *Invățătorilor* trebuie văzută de toți colegii care via cu treburi în Capitală. Str. Sf-șii Apostoli merge paralel cu Splaiul Independenței (Cheiul Dambŏvitei). Casa se află situată cam în spatele Teatrului „Regina Maria” din Piața Senatului, spre dreapta. În plin centru, ferită de șgomotul străzii, dar cu majoritatea tramvaelor și autobuzelor Capitalei la prima stație, având bune legături cu Gara, Ministerale, Casa Corpului Didactic și celelalte instituții.

Este o datorie pentru oricare coleg să viziteze acest sediu central al *Invățătorilor* din țara întreagă, ca să judece fiecare cu ochii și sufletul său modul de folosire a ofrandei sale.

Orice descriere a proprietății unde fiecare din noi a pus o cărămidă, nu poate înlocui o vizită cât de fugară, la N-utul 14 din str. Sfinții Apostoli.

Cartea de Aur a Asociației Generale va sta deschisă în această casă, pentru a arăta veșnic numele ctitorilor, a colegilor *Invățători* care au donat suma de lei 360, prin secțiunile județene, la cumpărarea Casei. D-nii membri ai Asociației, care din diferite motive au rămas în urmă cu datoria, sânt stăruiitor rugași să și-o îndeplinească cât de urgent. Numai așa, cu obolul sincer al tuturor, Asociația Generală va putea organiza toate ramurile de activitate enumerate mai sus, în frunte cu acel Cămin al *Invățătorilor* în București.

...Sfârșesc cu ceence s'ar cuveni să încep.

Generația de îndrumători și constructori care a condus și conduce Asociația Generală și-a înălțat propriu-i monument prin darea în stăpânire a unei Case proprii, *Invățătorilor*.

Truda unor zile grele, jertfele personale și alte sacrificii care vor trebui cunoscute odată, ce-au devotamentul actului de proprietate, mărturisesc din nou credința fără prihană, devotamentul, spiritul de jertfă și solidaritate al Conducă-

torilor noștri. Am avut cinstea să mă aflu mereu în preajma lor în aceste zile de frământări.

Actul de proprietate a fost semnat de D-nii Teodor Iacobescu, Președinte al Asociației Generale și Moise Marinescu casier general, cu împuternicirea Adunării Generale dela 29 Sept. 1940, a Comitetului Central și Delegației Permanente, cu toți colegii din aceste foruri de conducere, solidari și stăruiitori în acțiune.

Inițiativa acestei opere o aflăm sub președinția d-lui D. F. Toni, încă din 1932, din Congresul dela Chișinău. Fapta aceasta a fost punct de program a activității Comitetului Central și a președințiilor secțiunilor județene, care n'au precupețit nimic pentru a o realiza. Așa a început strângerea fondurilor, chivernisite cu dragoste și cu răspundere de nișionar, de către d. Președinte Teodor Iacobescu și casierul general, d. Moise Marinescu. D. Președinte Teodor Iacobescu a continuat și desăvârșit opera marelui său prieten și predecesor, d. D. V. Toni, neodihnit dovedindu-se întru împlinirea visului generațiilor premergătoare: *Casă proprie, sediu central în București, pentru toți Invățătorii țării*. Simțul de prevedere și răspundere a desăvârșit fapta.

Alături de d-nii T. Iacobescu și M. Marinescu, l-am aflat la datorie, activ, priceput, atașat total probemei, pe colegul nostru Ion Simionescu, *Invățător* în București, licențiat în Drept. Prin truda și priceperea sa „într'ale legilor”, s'a dovedit cel mai prețios colaborator al conducătorilor noștri în aceste clipe.

Generațiile sau găsit încăodată umăr lângă umăr.

Fie ca momentul pomenit aici să găsească pe *Invățătorii* români totdeauna uniți, solidari și cu gândul devotat și recunoșcitor la marii lor înaintași și binefăcători.

m. i.

Almanahul *Invățătorilor*

pe anul 1941

... O nouă și valoroasă lucrare *Invățătorescă*.

Almanahul *Invățătorilor* pe anul 1941, tipărit în condiții deosebite și redacționale demne de toată lauda, în Impărmiriile Cooperativei „Școala Poporului” din București, sub îndrumarea valorosului nostru coleg și prieten Mircea Ieptr — președinte al Grupării *Invățătorilor Scriitori* din România — însemnează o contribuție în plus la opera de evidențiere și ridicare a talentelor *Invățătorescă-scriitoricești*, împlinit la afirmarea unei măndrit de corp. Prin astfel de manifestări, ne putem înălța pe culmi de glorie. Nu prin vorbe goale, nici prin manopere susceptibile de discredet, ci prin muncă persistentă și folositoare obștei, prin încredințări serioase de a realiza ceea ce ținem să facem, și să ne obișnuim să facem, și să ne obișnuim să facem.

cupa locul ce-l merităm în arena social-culturală a unei națiuni civilizate.

Prin lucrări ca acestea, create de sufletul *Invățătoresc* muncitor, reușim noi, *Invățătorii* țării, să ocupăm un loc de cinste și în lumea scriitoricească, atât de apreciată în țările cu o cultură înaltă.

Am văzut Almanahul *Invățătorilor* pe anul 1941, în vitrina cărților bune, la marile librării din Capitală. Și acest lucru ne măndrește, ne onorează și ne încurajează pentru viitor. Este, în ultimă analiză, un succes *Invățătoresc* meritat.

De altfel o primă încercare reușită în această direcție a fost făcută în anul 1934, de către colegii Mircea Ieptr și Lazăr Ștefănescu.

Cartea cuprinde trei părți distincte:

I. Partea calendaristică;

II. Partea pedagogică-documentară.

III. Partea literară.

Colaborează d-nii T. Iacobescu, D. V. Toni, Ap. Calos, Mircea Ieptr, Lazăr Ștefănescu, Titus Negocescu, Elena Zora, D. Șerbanescu-Lopătar, Tiberiu Crăciun, Ion Săbă, Ve-

Ion, Carp Sandu, Artur Gorovei, G. Drăgan, P. Gheorgheni, Tr. Popovici, Eug. Radu, N. Tane, M. Stamate, C. Tolon, Em. Papazissu, D. Păsărescu, etc. etc.

Din cuvântul introductiv al D-lui Teodor Iacobescu, președintele asociației generale a învățătorilor din România, scriem :

„Continuăm a tipări la fiecare început de an un calendar; să fie cartea ce însoțește gândul spre zările seninelor speranțe.

Ne împlinim o datorie ce se răstrânge ca un gând bun spre colegii și frații noștri învățători, închinare muncii și strădaniei lor”

TS. I. NEG.

Gruparea învățătorilor scriitori

Sub președinția harnicului nostru coleg Mircea Ispir, a fost ținută în 6 Iunie 1940, „Gruparea învățătorilor scriitori”.

Cu constituirea acestei „grupări”, s'a realizat un vechiu deziderat învățătoresc.

Pe întinsul pământului românesc, se aflau risipite atâtea talente tinere învățătorești cari, datorită multor împrejurări, nu s'au putut releva, n'au putut apărea la lumina justelor aprecieri oficiale sau particulare.

Asociația generală a învățătorilor din România își înscrisese de multă vreme în programul de îndăpturi și acest punct. „Strângerea talentelor învățătorești într'un mănunchi impenetrabil pentru ca astfel să se poată înlesni cunoașterea reciprocă a membrilor; a se înlesni posibilitatea de ajutor reciproc și de creație spirituală; a se da ajutor efectiv scriitorilor tineri și talentați ridicați din rândurile învățătorimii, prin editarea operelor, acordarea de burse pentru studii, premii, etc.”

De altfel, între altele, acestea au fost înscrise drept puncte principale în programul de activitate a „Grupării învățătorilor scriitori”.

Sub steagul proaspăt desfășurat al acestei grupări, au alergat cu entuziasm tot ce învățătorimea română are mai de preț în ramura scriitoricească.

Cu un Comitet de conducere format din învățători scriitori încercați, G. I. S. pășeste azi pe căile trasate acum câteva decenii de generația învățătorilor Tomi, Iacobescu, Mihaleche, Culea, ș. a.

La sedința de constituire, un mare prieten și conducător al învățătorilor, evocând vremurile unui trecut nu prea îndepărtat, a spus cu o semnificație ce nu poate scăpa:

„Ideologia mișcării învățătorești de azi e aproape în întregime vi, ideologia dela „Vremea Nouă”. Luptele pentru revendicări materiale au încetat. Rămâne să începem cu mai multă dăruire o nouă luptă; „lupta culturală”.

Învățătorii scriitori pătrunseră adânc — azi ca și ieri — de marea și frumoasa lor misiune într'o țară civilizată, s'au constituit, peste vitregia vremurilor, într'o grupare operantă cu — în plus — să poată cultiva tot mai mult sentimentul solidarității naționale.

Și somnul vremurilor noastre sub care trebuie să muncim cu toții pentru Țară, Regi și Conducători.

TS. I. NEG. — DELACIUC

Omagiu lui Neculai Stoleru

Despre viața și opera învățătorului Neculai Stoleru s'a scris în diferite reviste învățătorești, în presa cotidiană, în presa locală, etc. O atenție pentru unul din fruntașii învățătorimii române care ne onorează.

Oamenii ca Stoleru, am avut puțini.

Învățătorii ca el — de ce să n'o spunem — tot atât de puțini.

Suflet nobil și înțelegător al durerilor celor ce-l păstorea acolo, în ținutul Bala, părinte desăvârșit al celor ce-l educa, coleg sincer și devotat al tuturor dascălilor țării, muncitor fără pereche pe toate tărâmurile vieții, N. Stoleru ajunsese să fie iubit, iubit și venerat de toți acela cari l-au cunoscut cât de puțin.

Își făcuse studiile pentru a deveni învățător — carieră îmbrățișată cu tot entuziasmul tinerească — în școala normală din Iași unde — în timpul studiului — a fost cel mai strălucit elev.

Era atât de îndrăgostit de rolul lui de învățător încât deseori spunea: „Pentru mine ținerea cinsului este tot atât de sfântă ca și oficierea Sfintei Liturghii și după cum preotul nu poate s'o întrerupă, tot așa și învățătorul nu trebuie să părăsească clasa în timpul lecției”.

Elevii lui simțeau adânc marea dragoste ce le-o purta învățătorul lor și generație după generație străduindu-se în jurul lui atâta iubire curată de copii, încât se crease o legendă în jurul acestui fanatism sentimental copilăresc.

„Atât de mult îl iubeam și-l respectam, noi pe D-l învățator Stoleru — povestește un fost elev al lui — și atât de mult țineam să nu-i pierdem măcar o vorbă din minunatele lui lecții, că n'am fi lipsit dela școală pentru nimic în lume. Fugeam de acasă, când ne opreau părinții, numai să nu-i pierdem lecțiile”.

N. Stoleru, a fost unul dintre cei mai mari îndrumători ai învățătorilor.

A fost un mare pedagog și un convins hăretist.

A fost, în fine, un adevărat prieten și un permanent apărător al țăranilor. Prin „Vestitorul satelor” singura revistă ce ținea pe atunci, cu drag, de țărani ei îndemna pe cei mulți la muncă cinstită, la disciplină, la respect și dragoste de țară. Se simțea fericit numai când se afla în mijlocul lor. Și pentru a fi cât mai aproape de sufletul lor, a întemeiat cercul „Deșteptarea Sătenilor”. Sub auspiciile Asociației învățătorilor din Bala, a apărut în Editura „Școala Poporului” din București volumul „Omagiu lui N. Stoleru” la care colaborează cel mai bun prieten al lui.

Este o lucrare care nu trebuie să lipsească din biblioteca niciunui învățător. Prin această lucrare ni se prezintă în forme plăcute și în amănunt toată viața și opera lui N. Stoleru.

N. Stoleru a murit moarte de erou în primele zile ale războiului pentru desrobirea fraților subjugăți.

TS. I. NEG.

MIRCEA ISPIR. Ion Creangă — Amintiri și povești. Studiu bio-bibliografic și pedagogic, comentarii și glosar. Editura „Școala Poporului” București.

Am mai avut și alte prilejuri să remarcăm prodigioasă activitate a colegului Mircea Ispir, Președintele Grupării

Invățătorilor Scriitori și Secretar al Asociației Generale a Invățătorilor; dar poate că niciodată n'a fost mai bine înțeles ca acum, când se prezintă pe Ion Creangă, comentarii și înțeles, așa cum numai unul care și-a îngănat furtivă copilăria pe locurile călătoare de pușii și sărăcite de draci genului marei povestitor, o putea face.

După înțeles măturarea autorului, cartea face parte dintr-o lucrare de propoziții, intitulată „Ion Creangă învățător”, prezentând subiectul recomandat prin decizia Ministerului Educației Naționale pentru examenele de gr. II ale Invățătorilor.

Creșterea analizei operei lui Creangă, comentarea creațiilor sale geniale, implică cercetătorului multă pregătire literară, discerământ și talent de expunere.

Colegul Ispir are din plin aceste calități, dar mai pe sus de toate, cunoaște ca nimeni altul mediul în care a trăit Creangă, locurile unde s'au întâmplat ghidurile fermecătorului povestitor, vreața pe care a dus-o într-o lume mălăioasă de țărani, din care parcă și astăzi răsar figure neîntrecutul și clevitor de slovă neaoș țărănească.

Așa se și explică succesul de care se bucură cartea în lumea cititorilor și în special în lumea învățătorilor. Cartea valorosului nostru prieten și coleg, cuprinde tot ceace se cere, prin programul minimală, învățătorilor cari trebuie să se prezinte la examenul de gr. II.

„În anul când nașterea și școala română se întorc biruitoare spre zăcămintele permanenței noastre naționale, prin orânduirea istorică a statului, vreața și opera unuia dintre cei mai străluciți reprezentanți ai genului etnic, sânt date spre studiu, la examenele lor, acelora cari trăiesc mai aproape de inima satelor unde opera marelui humuleștean și-a zămislit nemurirea: învățătorilor.

Ceace prezintă mai multă importanță, este că Mircea Ispir nu s'a mărginit, ca atâți alți comentatori, să ne redă numai chluțezenta operei lui Creangă, ci a căutat s'o analizeze și să scoată din ea toate concluziile de ordin literar, pedagogic și național.

„Pe lângă analiza operii *Amintiri și Povestii* însoțită de un glosar original întocmit de noi în Humuleștii marelui povestitor, în *Introducere* am prezentat sintetic pe Ion Creangă învățător, pedagog, precursor al activității sale și autor de manuale didactice, pentru o cât mai bună legătură cu subiectul. Nu putem uita că, pe lângă acela de mare scriitor, numele lui Ion Creangă reprezintă pentru învățători o culme, pe care a ridicat prestigiul școlii poporului și al numelui de învățător, în calitatea sa de „om al școlii”, care se confundă atât de armonios cu cea de povestitor”.

„Căci pe lângă povestirile fără întrecere, ogândite în „Amintirile” copilăriei sale, aliam în vreața scriitorului și latura unei bogate activități școlare, rodnică și încărcată de fapte. Creangă facea parte din categoria dascălilor înăscuți, care și fără pregătirea vremelnică pentru meslunea grea de învățător, ar li rămas acelaș mare și neuitat Creangă, mândrie a literelor române. Dânsul a făcut parte din factorii activi ai învățământului, servindu-și școala și dându-și se el cu tot entuziasmul, împinându-și și în acest domeniu pecetea netrecătoare sale personalități”.

Felul cum a înțeles M. Ispir să și servească și de astăzi data colegii învățători, reușita prezentării lui Ion Creangă în lumina nepuizabilului său talent, ne îndreptătesc o caldă și meritată recomandare a lucrării.

L. Șt.

Reviste la „schimb”

Sosite la redacția noastră, revistele colegilor din țară, afirmă cu încredere bună nedesmințita străduință sufletească la marea noastră familie învățătorescă. E o mândrie meriabilă a corpului nostru dascălesc, această veghe culturală, ce n'ăbătărește deopotrivă și culmea de fier și pițigai de dascăl și de învățător.

„Plănuți Hunedoreni”, revista învățătorilor din Hunedoara, No. 9-10 pe 1940, din punct de vedere tehnic, așa cum n'a prezentat întotdeauna bine înțeles, iar materialul cu mult gust aranjat.

Rememoram articolul colegului Mircea Comarescu „Solidaritatea națională, factorii și mijloacele dezvoltării ei”, precum și „Monografia ca metodă de cercetare a satelor, conținutul și greutatea întâmpinată în aplicarea ei” datorită colegului Alex. Tatomirescu.

Crosica „Progresul științific al Transilvaniei”, e o mustrare mai mult, pentru așurința cu care am lăsat Ardealul dela sân.

Dela Arad, „Școala Vremii”, ne vine cu multele și simțitele rânduri despre Profesorul Ion Lupăș, cu ocazia împlinirii vârstei de 60 de ani, semnate de Vasile Netea-Sublilem urmarea la „Importanța glandelor endocrine în dezvoltarea copiilor” problemă atât de capitală a Psihologiei infantile și pe care colegul Romulus Panta o dezvoltă cu foarte mare siguranță.

„Învățătorul Băndărean”, revista colegilor din jud. Severin rețipărește din Bul. Of. al Min. Ed. Naționale, studiul „Școala și mistica de familie” al D-lui profesor C. Rădulescu Motru. În restul revistei, articole ce vădese la deajuns preocupări de învățământ, cum e de ex. „Necesitatea educației integrale”, „Constatări pedagogice”, etc., câteva „file” literare, iar la urmă articolul „Ce este cooperarea” rupt din lucrarea D-lui I. N. Ciolan, asupra vreații economice, sociale și naționale, din Sibiu.

O revistă cu primăvara pe copertă este aceea a Asoc. Inv. din Mehedinți, măcar că e numărul din Octombrie 1940. E aceasta o coincidență furtivă, deoarece în pragul revistei, articolul „Prag de domnie nouă” toacăruiază figura dragului nostru Suveran Mihai I. Tot materialul din revistă hun. în frunte, considerări „Îndreptar pentru alcătuirea profilului psihologic” de V. Grosu și „Individualitatea” de Iulian Schintee. E revista aceasta destul de bogată, cu pagini de folklor iar preocupările literare, cu ocazi simțite.

„Școala noastră”, revista celor din jud. Olt, se preocupă de „Cultura învățătorului” și „Rolul sugestiei în vreața primară” semnat Aristotel Voiculescu. În rest, obștinit de Asociație și ordine dela centru.

„Foaia învățătorului”, organul asoc. inv. din Brăila, e mai degrabă o carte decât o foale. Explicația e pe culțul din stânga sus, unde scrie: Nr. 5-6-7-8-9-10. În toată revista, numai literatură. Ca ori unde apare, numele scriitorului Mihail Lugășanu, oferă pagini de desfătare sufletească. Brăilienii au cules „Oșândii” din volumul „Lăcrări în beznă”.

Din amintirile ce ne obținose cu nedreptatea încercărilor istoriei noastre, colegul Mușat a scris „Stăjarul din Curt-Bunar”. Stăjarul acesta li cunoșc și eu și li văd mai tânăr, mai iestare să reziste până în un alt capăt de vreme.

„Revista școlii” din Botoșani, merge cu dânsă gură, cu cari puține reviste se pot mândri pe copertă, fruntea largă și gânditoare a lui Eminescu, și cu dânsă D-lui Vasiliu.

Nu posedăm un număr mai nou, celui acesta e pe Mai-lunie 1940. Interesant și folositor articolul „Ceva despre artă și educația morală”, semnat de Maria Gh. Lungu-precum și „Sinceritatea la copiii mici” de Olga Anton. La afară de revistele asociațiilor județane, ne-a mai venit la „schimb” și altale, din alte ținuturi, din alte locuri, dar tot cu dor de luminare, tot puține de sufletul căldă-aiștor.

Entuziști neobișnuiți ale spiritului oștinesc, în veșnică căutare după frumusețe, adevăr și bine.

O veche revistă — o la anul X — „Poporul Românesc”, cu oare ce Chibăle și al cărei director regional e D-l Ion G. Savin, Profesor Universitar, se prezintă în aceleași condițiuni tehnice și spirituale, cu care se obișnuiește de mult timp. Într-o pagină el sumează: Ion G. Savin, Dr. Ștefan Mădăruș, I. G. Oprea și care se scuteste a o uni pe oare stăgura țării, care a celor ce o muncesc, sperând a fi de mult.

O altă revistă „Luceafărul Literar” de sub direcția d-lui N. Graș, tratează pe prima pagină despre „Personalismul în literatură”, studiu al d-lui prof. Lucian Costin. Poezii sunt de N. M. Ianc, A. Oprea, B. Ștefan, Sârba, etc. Textele, scurte, completează revista, care e o bună prietenă a celui ce scrie și o prietenă.

„Jocurile”, care se-l cunoaște? pe Noiembrie și Decembrie 1940, mereu tânăr, mereu împede și curat, aduce printr-o celebritate reviste, răsunul năntecelor culesse din

adâncul de viață al gaulului românesc și toate preocuparea de folklor cu care se îmbogățit pătratele Gh. N. Dumitrescu Blănița. E de invidiat vorot om, cu oltă tinerească poraire se ține mereu treji la izvoarele de artă ale sufletului național. În acest număr, câteva coliade dia diferite colțuri de țară, datini de Crăciun și tot cortegiul mereu aou al basmelor, glumelor, legendelor, descătecelor, etc.

Am lăsat la urmă, pentru adâncul țafeles ce-l poartă în vremuri noi „Vitrina cărții”, Baletului Cooperativel „Școala Poporului”, cooperativă se umple un gol care se făcuse simțit în Editură și Artă Grafică. Ca peste tot unde tinerețea involburare de suflet a d-lui Mireasa Ispir, a pus rânduială și ael se simte apriga d-sale voiață de a da posibilitate cărții românești să intre ușor la mâna cititorului, după cum singur justifică înființarea „Direcției procurării și răspândirii cărții” ca secțiune a Cooperativel „Școala Poporului”.

Inovația „Correspondentul cărții” aduce în aceste vremuri un început de orânduire în atmosfera mereu tulburată a cărții. Ce e bun și de folos, să se răspândească cu dragoste și venerație de altar. I. C. Mangu

Informații pentru Colegii

— Se aduce la cunoștința pensionarilor membri ai corpului didactic și soțiile colegilor decedați, să-și achite regulat ratele pentru ajutorul de înmormântare cât și celelalte taxe, spre a nu pierde dreptul de ajutor.

— Asociația învățătorilor intenționează ca în cursul lunii Aprilie să organizeze un curs de cultură generală pentru învățătorii cari dau examenul de gr. II, făcându-se apel, în acest scop, la concursul profesorilor secundari din Târgoviște și București.

— Aducem la cunoștința colegilor că la biblioteca asociației și a cercului de studii, se găsesc cărți cumpărate special pentru examenul de calificat și de gr. II, care se pot lua pentru studiat până la trecerea examenelor.

— La Casa învățătorilor s'au amenajat camere cu paturi pentru dormit în condițiuni foarte avantajoase.

— Toate instituțiile învățătorești din județul nostru: Inspectoratul școlar, Comitetul școlar, Banca învățătorilor, Asociația, Cercul de studii, Caritatea, s'au mutat în Casa învățătorilor.

— La Banca învățătorilor a fost ales președinte D-l D. Apostol-Găești, iar cașter D-l Subinspector școlar Zănea R. Crușu.

— Colegii învățători cari ies la pensie, sunt rugați să comunice Asociației trecerea lor la pensie, pentru a fi trecut pe tabloul pensionarilor, în vederea reținerii ajutorului de înmormântare.

Colegii Folosiți la ora de lectură școlară

Lică-Furnică

(Ciondolino)

O carte ideală pentru copii și tineret

Trad. din Italiană de

**Teodor Iacobescu
Alexiu David**

Se găsește de vânzare la
Coop. „Școala Poporului”
Buc. Str. Bucur 14

Prețul lei 55

In curând apare

Mărtisor

Revistă pentru copii

editată de

Asociația Generală

a învățătorilor

Citiți și răspândiți revista

„Graiul Dâmboviței”

† Eftimie Rădulescu

Ca o fulcă de fulger, în dimineața zilei de 15 Dec. 1940, s'a răsplădit tristă veste, că directorul școlii primare Nr. 3 din Târgoviște, Eftimie Rădulescu, a închis ochii pentru totdeauna; iar Joi 19 Dec. 1940, a fost condus la locașul de veci, de toți aceia cari l-au iubit, înmormântarea având loc în comuna Bezdead.

În adevăr, în ziua de 19 Dec. 1940, ora 14, învățătorul Eftimie Rădulescu, înconjurat de o impresiune atât de apleasă multime îndușită, pe un car tras de 4 boi, făcând ultimul drum spre locașul de veci.

Eftimie Rădulescu s'a născut în Comuna Bezdead, județ Dâmbovița, în anul 1897 și era fiu al bătrânului învățător pensionar, Grigora Rădulescu, unul dintre primii cooperatori din Țara Românească și primul învățator și profesor intercomunal învățătorilor, care a avut onoarea înmormântare de a conduce la locașul de veci, pe cel mai bun și mai iubit fiu al său.

S'a făcut cursiv primar la Școala Nr. 1 din Bezdead, apoi Școala Normală a Societății din București. Rădăcel din 1916-1918; l-a găsit în clasa VI-a a Școlii Normale.

S'a refugiat în Moldova și în iarna anului 1917, a făcut Șc. Militară de Ofițeri de rezervă la Derohof. De aci, cu gradul de plutonier, a fost trimis pe frontul Otaraului, la Reg. 22 Inf. și avasent Sub.-lt. de rezervă.

În luptele din Iulie și August, 1917, a căzut grav rănit în un picior și ca prin minune a scăpat cu viață.

În vara anului 1918 a fost demobilizat și în 1919 este numit învățător la Școala Nr. 1 Bezdead, școală unde avușese fericirea să primească primele noțiuni de formare a bazei culturii și misiunii lui de mai târziu.

În curând s'a făcut iubit și respectat în tot satul și în împrejurimi, unde a activat an amal în școală, ci și în afară de școală, existând instituție din care să nu facă parte, contribuind la ridicarea și prosperarea Comunei, cu mintea lui luminată, cu apirul lui înțelept și clar văzător.

La Școala unde până în 1910 fusese elev, ca învățător și director, a știut să încredințeze adânc cunoștințele sale în mintea elevilor, să inspire și să îndrumeze pe fiecare — după aptitudinile — către mișcarea care îi făcea cinste lui și societății. Astfel, elevi de ei lui, câștigă doctori, ingineri, învățători, meștrii și gospodari, cinecerc local pe care îl ocupă fiecare din ei și ocupă adânc după respectatul lor învățător, care nu le mai poate da un sfat bun și un zâmbet iubit.

Aproape în orice ocazie este luat ca exemplu de muncă, de cinste și seriositate, prin dovada pe care a dat-o ca învățător, ca director al Școlii și Cooperativelor, vice-președinte al Căminului Cultural, președinte și secretar al Comitetului școlar, Cdt. al Centrului P. P. din Țara Paclasa, în gradul de Căpitan în rezervă și în sfârșit numit în orice ocazie.

În 1932, ca transferat la Șc. primară Nr. 3 din Târgoviște — având gradul I în învățământ — unde obține și distincții.

În 1939, este ales și numit secretar al Asociației Învățătorilor Dâmbovițeni, însă boala de rinichi și de oară de oare anferen și care se agravase în ultimul timp, nu l-a lăsat să se achite de această datorie, așa cum s'a așteptat în alte ocazii și în alte momente pe care l-a ocupat și așa cum ar fi dicit el.

În urma operațiunii de rinichi pe care a avut-o în vara anului 1940, se părea că boala se mai îmbunătățise, însă în dimineața zilei de 15 Dec. 1940, și-a vădit pe alocuri și iubitul lui sat și pe cei 4 copii dragi și apoi, cu o privire lungă, cerea parolă lecturii să-i părăsească acea de timpurie.

Învățătorul Eftimie Rădulescu a dispărut cu trupul din mijlocul nostru, dar ființa lui nu poate să dispună din inimile celor cari l-au cunoscut, din inimile celor pe cari l-a ajutat cu vorba sau cu fapta și în special din inimile celor cari l-au iubit cu adevărat.

Eftimie Rădulescu care a răspândit puternică lumină din lumina sa caldă și binefăcătoare; el care și-a pus trupul în obla pentru binele obștesc, el care și-a vărsat sângele pentru Patria și-a propagat ideea naționalistă de care astăzi nu se poate bucura, nu poate să fie uitat.

Prezența la înmormântarea lui a d-lui Inspector școlar județean, a d-lui președinte al Asociației Învățătorilor din Dâmbovița, a peste 40 colegi și colege, a 4 subcentra promilitare, o copillor de școală și a satului întreg într-o zi de iarnă geroasă, e dovada cea mai vie pentru noi, că Eftimie Rădulescu, în toată viața sa, s'a făcut cunoscut și iubit.

Noi nu te vom uita Eftimie Rădulescu, și aici urmașii noștri nu te vor uita, căci faptele tale mărețe, stau mărturie multor generații ce vor urma după noi.

Dumnezeu să-ți lerte greșalele și să te pună în pace celor drepți.

GH. ROPOTAN

† Șoimul Radu Gh. Bucurică

Ca un trăsnet căzut din înaltul cerului s'a stins din viață Șoimul Radu Gh. Bucurică, din clasa V-a a colegiului National „Nicu Filipescu”, unicul fiu al colegului nostru Gheorghe Bucurică.

Abia se întorsese la Predeal și copilul — mândria al familiei Bucurică, — scria acasă cu vraja lui de tinerețe fermecătoare, despre minunățiile naturii, îngrămadite toate în cea mai pitorească regiune a țării.

Și în momentul când părinții lui își topeau sufletul la lectura rândurilor vesite dela Radu; Șoimul lor somp din Predeal, pleca spre Brașov o mașină cu svârcoțrită morții unul suflet plâpând, care nu mai doria decât să moară alături de părinții lui dragi, înghinchiți de cea mai cumplită dintre durerile lumii.

Șoimul Radu Gh. Bucurică, s'a desprins din viață atât de fulgerător, că nimănui nu-i vine nici astăzi să creadă, că el a plecat dincolo de sbuciumul omeneșc, acolo unde l-a cerut veșnicia cetelor interese.

O zi caldă, cu un soare blând ca de primăvară, a fost ultima în care Radu Gh. Bucurică, a fost plimbat pe străzile Târgoviștei, spre locașul de odihnă veșnică.

Nemărginita durere a părinților s'a îngemănat cu durerea întreului oraș, care a ținut să ia parte la înmormântare și să verse lacrimi de durere sinceră pentru cel care fusese mândria părinților și în'a școlii.

Sunt dureri în viață care nu se pot mângâia; încercăm totuși, să aducem colegului Gheorghe Bucurică și satului său, o cât de slabă alinare, prin participarea întregii noastre filii la cutremurătoarea lovitură ce a primit.

„Gratul Dâmboviței”, tribuna citorită și clară de stătea ori de cândeați vizitarea al colegului Bucurică, și trecătoare pe cărarea deșănțată lui și roșă pe Cel de Sus, să-ți fiină Șoimul pe înălțimile curate ale bucuriilor străși.

RED.

Colegii noștri, D. Gheorghe Bucurică, profund îndurerat trimite pe această cale mulțumiri tuturor colegilor cari prin prezența lor, prin telegrame și scrisori, au luat parte la marea durere pricinuită de pierderea unicului copil — colțul Radu Bucurică, elev în clasa V-a, la Liceul Militar Nicolae Filipeșcu.

DELA BIBLIOTECA ASOCIAȚIEI

Rugăm stăruitor pe toți colegii cari au ridicat cărți dela biblioteca Cercului de studii din Târgoviște și dela biblioteca învățătorilor dâmbovițeni, să binevoiască a le restitui fără întârziere.

Acela care nu le pot depune personal le vor trimite prin poștă sau curier, la sediul acestor biblioteci, aflat în palatul învățătorilor din Târgoviște, Bulevardul Carol I, etaj I cunoscând că termenul de depunere expiră la 1 Martie a. c.

După această dată costul cărților nedepuse se va reține prin utatul de salariu.

ASOCIAȚIA

Poșta Redacției

Prof. N. C. Enescu-Focșani. — Am primit prețiosul Dvs. articol lărgiu. Va apare în numărul viitor. Mulțumiri călduroase și pentru colaborările promise, pe care le așteptăm cu multă bucurie.

Pr. Emil Popescu-Gâștești. — S'a primit lărgiu articolul Dvs. „Pe drum nou” și de aceea va apare în numărul viitor.

Vă mulțumim pentru aprecierile făcute la adresa învățătorilor și vă asigurăm că și noi am purces la fapte cu acelaș gând de colaborare frățească.

N. B. din Cpr. — „Reculegeri și nădejdi de viitor” or fi mereu dacă ar fi fost scris cu mai multă concisiune.

Așteptăm dela D-ta, totuși multe gânduri bune, eticizate într'o formă accesibilă tiparului.

V. I. M. din V. B. — „Primatul spiritualității” așază de aceeași lipsuri ca și articolul colegului N. B. Reveniți asupra lui cu mai multă originalitate și debarasați-vă de izul tendenționist cu care l-ați scris și atunci... merge.

Ion I. Șt. P. din V. L. Cr. — „Tinereți și Bătrâni” e un articol de foarte multă actualitate. Regretăm însă că nu-l putem publica din cauza concluziilor oportuniste scoase din el. În prima parte susțineți o teorie la care subscrie și Redacția, dar în a doua... v'ați dat în potec.

Gh. I. N. — „Imperiile vremii...” cer imperios Redacției să nu-l publice. Titlu pompos, are pretenții, dar tratarea exseseiv de... modestă.

C. M. — „Când fui copil” cu versuri ca :

„Târle ce-mi dăte dorului meu neînțeleptele patemi,
„Cupa durerii, din care băui întreaga-mi voluptate-mi”
și cu expresii de fui, fași, bălale lașa lui Christ”, recunoaște și d-ta că e mai bine să rămână „o enigmă” a minții tuturor, decât să se vadă publicată.

N. Șt. din U. — „Balada Banului”, cu nostalgia de „crăvate, chefură, pușcărie, cociug galan de nou” pentru a rima cu „hai la tru”, ține tovarășie de realizare poetică încercării colegului C. M. de mai sus.

N. Ruj — Poezia „Cedare, retrocedare”, se potrivește minunat cu:

„Niciu iese pe porțiță,

„Bințor din grădiniță...”

asa că, nu vă putem da speranțe de publicare.

I. M. din V. V. — „Disciplina — mijloc de educație” nu merge în forma în care ni l-ați trimis. Se vede că l-ați alcătuit din grabă. Reveniți asupra lui, sau dați-ne mai bine lucruri trăite de Dvs. ca dascăl bun și ca educator al satului. Să lășăm problemele de teorie pedagogică pe seama colaboratorilor ou pregătire apocală. Sunt atâtea probleme în viața școlii și a satului care ar putea fi tratate cu multă înțelegere și cu talent de Dvs.

Așteptăm cu plăcere colaborări în această direcție,

In curând va vedea lumina tiparului „Pe drumuri înțeleptele”. lucrarea valorosului nostru coleg Titus I. Negoescu, membru al Grupului Învățătorilor Scriitori și unul dintre condeiele generației tinere. Va fi o carte a nesdruncnatelor credințe slăbite de învățători în regimurile țării vremelnice înstrăinate.

Pentru cultura generală și profesională a învățătorilor, „Graiul Dâmboviței” recomandă călduros, studiile valoroase ale D-lui N. C. Enescu, prof. de pedagogie și director al Școalei Normale din Focșani:

Istoria Pedagogiei;

Pedagogia și Educația contemporană, operă de sinteză și valoare recunoscută;

Indrumări la lectura profesională a învățătorului.

Doritorii se vor adresa la sediul Asociației, unde se găsesc depozitate,

sau la D-l Lazăr Ștefănescu, str. Brâncoveanu, 44 Târgoviște.

Redacționale

În afară de colaborarea colegilor din județ, revista „Graiul-Dâmboviței” va fi cinstită, începând cu numărul de pe Martie,

a. c., de candidații alegeți din lumea marilor prieteni ai învățătorimii: Prof. D. Teodorescu, T. Iacobescu, N. C. Eneanu, Dir. Șc. Norm. din Focșani, Prof. Dr. Al. A. Vasilescu, Prof. Al. Tomescu, Pr. Emil Popescu-Gătești, Mircea Isplir, etc.

Important pentru examenele de gr. II și definitivat

A apărut

Probleme de pedagogie

O lucrare sistematică și clară în care sunt tratate *absolut toate subiectele de pedagogie* prevăzute în Programă Analitică a Minist. Educației Naționale, întocmită de D-nii: *George Raican, I. Gătejescu și M. Constantinescu*, învățători-studenți ai Academiei Pedagogice. Volumul format mare cu peste 350 pagini, costă 160 lei și se poate comanda la Editura Coop. „Școala Poporului” Str. Bucur, 14 București V

IMPORTANT PENTRU COLEGII INVĂȚĂTORI CANDIDAȚI LA EXAMENUL DE GRADUL II

A APĂRUT!

AMINTIRI ȘI POVEȘTI

de ION CREANGA

Cu un studiu introductiv, comentarii și glosar
de **Mircea Isplir**

Se comandă la Editura Cooperativei „Școala Poporului” din București, Str. Bucur 14, trimițându-se suma de lei 75 prin mandat poștal, Se expediază și contra-ramburs, la cerere. ■ Lucrarea aceasta, întocmită conform Programei analitice a Ministerului Educației Naționale, prezintă întreg materialul necesar pentru examenul de înaintare. ■ Precis, clar, complet, cercetând această importantă lucrare, candidatul este complet edificat asupra subiectului. ■ Se poate comanda printr’o simplă carte poștală ori telegrafic, Editurii „Școala Poporului”, București, Strada Bucur 14. **Prețul Lei 75**